ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2025 ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: ӨМА-2026/001/НА-СТА-ТЕЗ

Даланзадгад хот 2026 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Ц.Өсөхбаяр
Утас: 70533539 Цахим хаяг: Usukhbayarts@audit.gov.mn
Аудитын менежер Т.Хонгорзул
Утас: 70533552 Цахим хаяг: Khongorzult@audit.gov.mn
Ахлах аудитор Ж.Болормаа
Утас: 70533552 Цахим хаяг: Bolormaaja@audit.gov.mn
Аудитор Э.Жаргал
Утас: 70533552 Цахим хаяг: Jargale@audit.gov.mn
Аудитор П.Санчиргарав
Утас: 70533552 Цахим хаяг: Sanchirgaravp@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дараах хаягаар авна уу: Цахим хаяг: www.audit.mn

Агуулга

1. САНАЛ ДҮГНЭЛТ 3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН 4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан 4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан 4
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 5
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 6
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 7
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан 10
3. АУДИТЫН ТАЙЛАН 11
3.1 Ерөнхий зүйл 11
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй 11
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт 11
3.4 Материаллаг байдал 11
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт 12
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө 12
3.5.2 Авлага 12
3.5.3 Урьдчилгаа 13
3.5.4 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт 14
3.5.5 Бараа материал 14
3.5.6 Үндсэн хөрөнгө 14
3.5.7 Өр төлбөр 15
3.5.8 Засгийн газрын хувь оролцоо 16
3.5.9 Орлогын данс 16
3.5.10 Зардлын данс 19
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга 20
3.7. Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд 24
3.7.1. Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл 24
3. 7.2.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 25
3.7.3. Орон нутгийн өмчит газруудын талаар 26
3.8 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 27
3.8.1 Шилэн дансны мэдээлэл 27
3.9 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга 27
3.10 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн 28
3.12 Аудитын илрүүлэлт 29
3.2.12 Зөвлөмж 32
АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 35

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт
АОУС	Аудитын олон улсын стандарт
УСНББОУС	Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт
СТОУС	Санхүүгийн тайлангийн олон улсын стандарт
ТАЗСЗ	Төрийн албаны салбар зөвлөл
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ОНӨААН	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж
ОНӨОААН	Орон нутгийн өмчийн орлолцоотой аж ахуйн нэгж
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ОНТХО	Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
АЗДТГ	Аймгийн засаг даргын тамгын газар
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ХХС	Хоршоо хөгжүүлэх сан
ОНӨҮГ	Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар
ТӨҮГ	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
УТҮГ	Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар
НҮГ	Нийтлэг үйлчилгээ үйлдвэрийн газар
ҮХЭХАТ	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар
АТБӨЯХАТ	Автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар
ТТХК	Тавантолгой хувьцаат компани

1. САНАЛ ДҮГНЭЛТ

ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн удирдлагын ордон 304 тоот, 3 дугаар баг,
Даланзадгад сум, Өмнөговь аймаг, 46083
Утас: (976) 7053 3539, Цахим хуудас: www.audit.mn
Цахим шуудан: umnugovi@audit.gov.mn

2026.04.20 № 392

танай ______________-ны №______________ -т

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЗАСАГ
ДАРГА Н.ЭНХБАТ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-д заасны дагуу Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний үзэж байгаагаар Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт тайлбарласан зүйлсийн үр нөлөөг эс тооцвол 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, тайлант жилийн эцсээрх тэдгээрийн санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу бүхий л материаллаг байдлын үүднээс үнэн зөв толилуулсан байна.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Өмнөх аудитаар өгсөн хоршоо хөгжүүлэх сан болон “1000 айлын орон сууц хөтөлбөр”-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгосон зээлийн авлагуудын үлдэгдэл барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, хөтөлбөрийн үр дүнг тооцож, арга хэмжээг санхүүжүүлээгүй, зарцуулалтад дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй, төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудад илэрсэн зөрчлүүд нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд дангаар буюу нийт дүнгээрээ санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд материаллаг нөлөөтэй боловч өргөн тархаагүй байна.

Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.16, 4.1.17, 5 дугаар зүйлийн 5.1.2, 5.1.4, 5.1.5, 6 дугаар зүйлийн 6.2.7, 6.4.1, 6.4.2, 10 дугаар зүйлийн 10.1.4, 14 дүгээр зүйлийн 14.2.3, 14.2.11, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5, 24 дүгээр зүйлийн 24.7, 31 дүгээр зүйлийн 31.1.5 Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4, 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.6, 13,7, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3, 35 дугаар зүйл, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.5, 15.2.7 дахь заалтуудтай нийцээгүй бөгөөд санхүүгийн тайлагналын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, эрх ба үүрэг, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

. 4626050579

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолоор 2,044,513.7 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэхээр батлуулж, гүйцэтгэлээр 1,653,064.2 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн батлагдсан төлөвлөгөөг 80.9 хувиар биелүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Улсын төсөвт 1,111,000.0 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Өмнөговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолоор "Аймгийн 2025 оны хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө"-г батлуулж, хэрэгжилтийг 86.6 хувь буюу "Үр дүн гарсан" гэж дүгнүүлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ӨСӨХБАЯР

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/ мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1. ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		1,217,229,908.9	1,101,065,122.7
2	1.1.1 МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	627,721,564.5	575,395,778.0
3	1.1.3 АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	84,546,756.5	92,613,412.8
4	1.1.4 УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	69,035,771.9	28,646,692.2
5	1.1.5 БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	236,167,464.1	205,836,527.5
6	1.1.6 НӨӨЦИЙН БАРАА	9а	548,960.1	6,279,692.5
7	1.1.7 БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	10	199,209,391.8	192,293,019.5
8	1.2 ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		1,060,483,342.0	1,238,406,685.1
9	1.2.1 УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	434,179.5	434,179.5
10	1.2.2 ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	1,060,049,162.5	1,237,972,505.6
11	1.2.2.02 Биет хөрөнгө		955,846,914.7	1,128,217,864.3
12	1.2.2.03 Биет бус хөрөнгө	13	104,103,544.3	101,332,268.9
13	1.2.2.04 Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	14	98,703.5	8,422,372.4
14	**1 НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН 3=1+2**		**2,277,713,250.9**	**2,339,471,807.8**
15	2.1 НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		538,805,720.6	631,949,461.1
16	2.1.1 БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		322,569,065.9	380,613,825.5
17	2.1.1.02 Богино хугацаат зээлийн өглөг	16а, 16б	66,755.7	143,423.8
18	2.1.1.03 Өглөг		79,250,283.7	160,357,241.8
19	2.1.1.04 Урьдчилж орсон орлого	18а, 18б	243,252,026.5	220,113,159.9
20	2.1.2 УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		216,236,654.7	251,335,635.6
21	2.1.2.02 Урт хугацаат зээл	20а, 20б	216,236,654.7	251,335,635.6
22	2.2 ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		1,738,907,530.3	1,707,522,346.7
23	2.2.1 Засгийн газрын хувь оролцоо		1,738,566,960.8	1,707,181,776.9
24	2.2.1.01 Засгийн газрын оруулсан капитал		110,514,896.6	110,231,401.7
25	2.2.1.02 Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		10,292,219.1	13,963,762.1
26	2.2.1.07 Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/		1,443,072.0	5,079,476.6
27	2.2.1.08 Хуримтлагдсан үр дүн		1,605,540,396.3	1,567,068,090.1
28	2.2.1.09 Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		10,776,376.5	10,839,046.4
29	2.2.2 Хяналтын бус хувь оролцоо		340,569.8	340,569.8
30	**2 ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН 6=4+5**		**2,277,713,250.9**	**2,339,471,807.8**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Тодруулга	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	**1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН**		**2,776,932,957.3**	**2,126,609,113.0**
2	**1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО**		**1,647,843,366.9**	**1,386,997,493.1**
3	1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар		1,394,412,566.2	1,074,555,979.1
4	1.1.1.03.1.01 Хувь хүний орлогын албан татвар		235,190,603.1	305,957,428.5
5	1.1.1.03.1.02 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-2,138,968.5	-2,317,418.1
6	1.1.1.03.1.04 ААН-ын орлогын албан татвар		1,161,360,931.5	770,915,968.7
7	1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар		204,426,300.2	258,937,891.7

8	1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж		49,004,500.6	53,503,622.3
9	1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	1,124,516,474.7	739,611,619.9
10	1.1.1.04.2 Хөрөнгийн орлого		206,666.7	274,265
11	1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого		2,500,000.0	5,025,037.0
12	1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		4,573,115.7	0.0
13	1.1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	1,749,369,420.3	1,502,486,179.3
14	1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,749,369,420.3	1,502,486,179.3
15	1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		476,092,406.3	346,442,142.91
16	1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		33,110,759.42	43,409,751.5
17	1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		4,209,504.3	5,103,731.0
18	1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		15,110,078.4	18,517,465.4
19	1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал		19,855,874.8	18,745,846.2
20	1.1.2.01.1.05 Нормативд зардал		929,252.3	1,061,063.8
21	1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал		3,416,523.9	3,369,361.4
22	1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал		625,235.0	547,948.3
23	1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		196,508,835.9	124,409,556.7
24	1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал		202,326,342.4	131,277,418.7
25	1.1.2.01.3 ТАТААС		119,040.0	202,000.0
26	1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		1,273,157,974.0	1,155,842,036.4
27	1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		1,027,563,537.0	624,122,933.6
28	1.2.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		84,495.4	0.0
29	1.2.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		305,501,169.5	257,025,687.2
30	1.2 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VII)=(IV)-(V)		-305,416,674.1	-257,025,687.2
31	1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(VII)		722,146,862.9	367,097,246.4
32	2 Засгийн газрын хувь оролцоо		150,304,374.1	0.0
33	3 Хяналтын бус хувь оролцоо		144,410,085.0	0.0

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31
1	1.1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	3,218,238,443.4	2,445,730,732.4
2	1.1.1.1.03 ТАТВАРЫН ОРЛОГО	1,647,843,366.9	1,386,997,493.1
3	1.1.1.1.03.1 Орлогын албан татвар	1,394,412,566.2	1,074,555,979.1
4	1.1.1.1.03.1.02 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-2,138,968.5	-2,317,418.1
5	1.1.1.1.03.1.04 ААН-ын орлогын албан татвар	1,161,360,931.6	770,915,968.7
6	1.1.1.1.03.3 Хөрөнгийн албан татвар	204,426,300.2	258,937,891.7
7	1.1.1.1.03.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	49,004,500.6	53,503,622.3
8	1.1.1.1.03.8.01 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,567,806.3	5,056,524.6
9	1.1.1.1.03.8.02 Газрын төлбөр	15,249,809.9	16,180,688.2
10	1.1.1.1.03.8.03 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	29,790,444.5	31,836,968.1

11	1.1.1.1.03.8.04 Бусад татвар	396,439.9	429,441.5
12	1.1.1.1.04 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,565,782,132.7	1,058,733,239.3
13	1.1.1.1.04.1 Нийтлэг татварын бус орлого	1,517,049,622.5	1,010,722,147.3
14	1.1.1.1.04.2 Хөрөнгийн орлого	206,666.7	274,265.0
15	1.1.1.1.04.3 Тусламжийн орлого	2,500,000.0	4,680,871.1
16	1.1.1.1.04.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	46,025,843.5	43,055,956.0
17	1.1.1.1.05 ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	4,612,943.8	0.0
18	1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,867,736,562.2	1,863,113,061.7
19	1.1.1.2.01 УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,867,736,562.2	1,863,113,061.7
20	1.1.1.2.01.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,583,826,977.3	692,502,218.5
21	1.1.1.2.01.1.01 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	112,673,941.4	106,765,125.6
22	1.1.1.2.01.1.02 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	11,992,913.1	6,212,731.3
23	1.1.1.2.01.1.03 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	18,367,389.5	22,011,322.5
24	1.1.1.2.01.1.04 Хангамж, бараа материалын зардал	20,026,522.6	20,397,102.9
25	1.1.1.2.01.1.05 Нормативд зардал	782,369.3	980,838.2
26	1.1.1.2.01.1.06 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,645,361.2	3,474,665.8
27	1.1.1.2.01.1.07 Томилолт, зочны зардал	625,235.0	537,260.3
28	1.1.1.2.01.1.08 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,289,857,650.8	453,548,243.2
29	1.1.1.2.01.1.09 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	125,855,594.3	78,574,928.6
30	1.1.1.2.01.3 ТАТААС	119,040.0	202,000.0
31	1.1.1.2.01.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,283,790,545.0	1,170,408,843.2
32	1.1.1 ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	350,501,881.1	582,617,670.7
33	1.1.2.1 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	6,949,930.0	2,525,924.8
34	1.1.2.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	423,173,286.2	280,022,196.6
35	1.1.2.2.01 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	423,173,286.2	280,022,196.6
36	1.1.2.2.01.1 Дотоод эх үүсвэрээр	423,173,286.2	280,022,196.6
37	1.1.2 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-416,223,356.2	-277,496,271.8
38	1.1.3.4 САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ	295,231,269.5	357,447,185.4
39	1.1.3 САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-295,231,269.5	-357,447,185.4
40	1.1 НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-360,952,744.5	-52,325,786.6
41	1.2 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	988,674,309.0	627,721,564.5
42	1 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	627,721,564.5	575,395,778.0

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Нийт цэвэр хөрөнгө /өмч
1	1.1.1.1.1.1 2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,327,225,822.1	1,327,225,822.1
2	1.1.1.1.1.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-15,750,695.5	-15,750,695.5
3	1.1.1.1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,311,475,126.6	1,311,475,126.6
4	1.1.1.1.6 Зарласан ногдол ашиг	-294,714,459.2	-294,714,459.2
5	1.1.1.1.7 Тайлант үеийн үр дүн	722,146,862.9	722,146,862.9
6	1.1.1.1 2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,738,907,530.3	1,738,907,530.3
7	1.1.1 2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,738,907,530.3	1,738,907,530.3

8	1.1.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-36,193,599.8	-36,193,599.8
9	1.1 Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,702,713,930.4	1,702,713,930.4
10	1.2 Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	15,350	15,350
11	1.3 Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-565	-565
12	1.4 Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	65,659.6	65,659.6
13	1.5 Өмчид гарсан өөрчлөлт	4,180,517.2	4,180,517.2
14	1.6 Зарласан ногдол ашиг	-366,549,792	-366,549,792
15	1.7 Тайлант үеийн үр дүн	367,097,246.4	367,097,246.4
16	1 2025 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,707,522,346.7	1,707,522,346.7

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

№	Дансны нэр, төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**3.1.01.1 НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН**	**1,996,487,533.2**	**1,653,064,213.5**
2	**3.1.01.1.1 Татварын орлого**	**1,785,638,450.2**	**1,386,997,493.1**
3	3.1.01.1.1.1 Орлогын албан татвар	1,483,758,210.1	1,074,555,979.1
4	3.1.01.1.1.1.1 Хувь хүний орлогын албан татвар	302,937,872.6	305,957,428.5
5	3.1.01.1.1.1.1.01 Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	285,372,148.3	285,062,555.6
6	3.1.01.1.1.1.1.02 Үйл ажиллагааны орлого	1,094,500.0	1,518,639.4
7	3.1.01.1.1.1.1.03 Хөрөнгийн орлого	3,475,700.0	2,924,650.8
8	3.1.01.1.1.1.1.04 Хөрөнгө борлуулсны орлого	924,500.0	1,103,895.7
9	3.1.01.1.1.1.1.07 Шууд бус орлого	12,071,024.3	15,347,687.0
10	3.1.01.1.1.1.2 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-2,317,418.2	-2,317,418.13
11	3.1.01.1.1.1.2.01 Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-2,317,418.2	-2,317,418.13
12	3.1.01.1.1.1.4 ААН-ын орлогын албан татвар	1,183,137,755.7	770,915,968.7
13	3.1.01.1.1.1.4.01 ААН-ын орлогын албан татвар	1,183,137,755.7	770,915,968.7
14	3.1.01.1.1.3 Хөрөнгийн албан татвар	246,632,681.1	258,937,891.7
15	3.1.01.1.1.3.1 Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	232,802,654.4	245,913,339.9
16	3.1.01.1.1.3.2 Бууны албан татвар	45,000.0	48,806.6
17	3.1.01.1.1.3.3 Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	13,020,000.0	12,086,236.7
18	3.1.01.1.1.3.4 Малд ногдуулах албан татвар	765,026.7	889,508.4
19	3.1.01.1.1.8 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	55,247,559.0	53,503,622.3
20	3.1.01.1.1.8.1 Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,339,180.0	5,056,524.6
21	3.1.01.1.1.8.1.01 Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,237,500.0	1,716,979.5
22	3.1.01.1.1.8.1.06 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,539,500.0	2,694,272.6
23	3.1.01.1.1.8.1.07 Ус бохирдуулсны төлбөр	3,880.0	0.0
24	3.1.01.1.1.8.1.08 Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	558,300.0	645,272.6
25	3.1.01.1.1.8.2 Газрын төлбөр	14,124,279.0	16,180,688.2
26	3.1.01.1.1.8.2.01 Газрын төлбөр	14,124,279.0	14,485,392.1
27	3.1.01.1.1.8.2.02 Дуудлага худалдаа	0.0	1,695,296.1
28	3.1.01.1.1.8.3 Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	37,484,100.0	31,836,968.1
29	3.1.01.1.1.8.3.02 Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	568,600.0	618,837.0
30	3.1.01.1.1.8.3.03 Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	36,915,500.0	31,218,131.0
31	3.1.01.1.1.8.4 Бусад татвар	300,000.0	429,441.5
32	3.1.01.1.1.8.4.01 Бусад татвар	300,000.0	429,441.5
33	3.1.01.1.2 Татварын бус орлого	210,849,083.0	266,066,720.4

34	3.1.01.1.2.1 Нийтлэг татварын бус орлого	209,964,275.6	219,736,499.4
35	3.1.01.1.2.1.1 Хувьцааны ногдол ашиг	186,940,393.0	186,940,728.0
36	3.1.01.1.2.1.3 Торгуулийн орлого	13,233,628.8	25,923,241.1
37	3.1.01.1.2.1.4 Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	352,411.0	262,066.0
38	3.1.01.1.2.1.5 Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /туслах/	7,676,668.1	3,759,290.3
39	3.1.01.1.2.1.6 Түрээсийн орлого	135,000.0	201,244.9
40	3.1.01.1.2.1.7 Газрын тосны орлого	99,099.7	0.0
41	3.1.01.1.2.1.9 Бусад орлого	1,527,075.0	2,649,928.9
42	3.1.01.1.2.2 Хөрөнгийн орлого	121,300.0	274,265.0
43	3.1.01.1.2.2.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	121,300.0	274,265.0
44	3.1.01.1.2.3 Тусламжийн орлого	-43,026,183.2	3,000,000.0
45	3.1.01.1.2.3.2 Хандив тусламж /гадаад/	5,000,000.0	3,000,000.0
46	3.1.01.1.2.3.5 Төсвөөс санхүүжих	-48,026,183.2	0.0
47	3.1.01.1.2.4 Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	43,789,690.6	43,055,956.0
48	3.1.01.1.2.4.2 Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	43,789,690.6	43,055,956.0
49	**3.1.01.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**2,238,837,084.1**	**1,617,831,743.1**
50	**3.1.01.2.1 УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,847,902,765.5**	**1,346,346,380.4**
51	3.1.01.2.1.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	218,665,751.7	169,549,869.0
52	3.1.01.2.1.1.1 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	37,457,653.9	33,976,584.4
53	3.1.01.2.1.1.1.01 Үндсэн цалин	16,290,120.4	15,243,160.6
54	3.1.01.2.1.1.1.02 Нэмэгдэл	16,075,439.9	14,804,276.8
55	3.1.01.2.1.1.1.03 Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,540,522.3	2,042,427.9
56	3.1.01.2.1.1.1.04 Урамшуулал	1,774,754.8	1,197,389.5
57	3.1.01.2.1.1.1.05 Гэрээт ажлын хөлс	776,816.5	689,329.7
58	3.1.01.2.1.1.2 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	4,752,517.1	4,291,494.0
59	3.1.01.2.1.1.2.01 Тэтгэврийн даатгал	3,190,806.4	2,919,659.6
60	3.1.01.2.1.1.2.02 Тэтгэмжийн даатгал	375,278.7	344,956.1
61	3.1.01.2.1.1.2.03 ҮОМШӨ-ний даатгал	217,511.8	202,043.6
62	3.1.01.2.1.1.2.04 Ажилгүйдлийн даатгал	217,511.8	179,077.8
63	3.1.01.2.1.1.2.05 Эрүүл мэндийн даатгал	751,408.4	645,756.9
64	3.1.01.2.1.1.3 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	25,430,964.0	18,273,708.1
65	3.1.01.2.1.1.3.01 Гэрэл, цахилгаан	4,654,184.3	3,292,707.2
66	3.1.01.2.1.1.3.02 Түлш, халаалт	18,465,121.7	13,466,973.1
67	3.1.01.2.1.1.3.03 Цэвэр, бохир ус	2,274,678.0	1,498,402.8
68	3.1.01.2.1.1.3.04 Байрны түрээс	36,980.0	15,625.0
69	3.1.01.2.1.1.4 Хангамж, бараа материалын зардал	8,607,963.0	7,019,837.7
70	3.1.01.2.1.1.4.01 Бичиг хэрэг	451,022.5	283,860.6
71	3.1.01.2.1.1.4.02 Тээвэр, шатахуун	2,232,318.3	1,768,732.6
72	3.1.01.2.1.1.4.03 Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	285,712.9	217,243.5
73	3.1.01.2.1.1.4.04 Ном, хэвлэл	16,000.0	7,020.7
74	3.1.01.2.1.1.4.05 Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,813,290.0	4,322,159.4
75	3.1.01.2.1.1.4.06 Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	809,619.3	420,820.7
76	3.1.01.2.1.1.5 Нормативт зардал	454,581.7	319,743.5
77	3.1.01.2.1.1.5.01 Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	1,900.0	1,557.5
78	3.1.01.2.1.1.5.02 Хоол, хүнс	326,000.0	230,662.8
79	3.1.01.2.1.1.5.03 Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	126,681.7	87,523.2
80	3.1.01.2.1.1.6 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,268,838.9	3,512,525.0

81	3.1.01.2.1.1.6.01 Багаж, техник, хэрэгсэл	620,478.1	438,664.2
82	3.1.01.2.1.1.6.02 Тавилга	9,000.0	7,099.9
83	3.1.01.2.1.1.6.03 Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	22,470.0	7,474.0
84	3.1.01.2.1.1.6.04 Урсгал засвар	3,616,890.8	3,059,286.9
85	3.1.01.2.1.1.7 Томилолт, зочны зардал	656,110.8	399,410.7
86	3.1.01.2.1.1.7.02 Дотоод албан томилолт	656,110.8	399,410.7
87	3.1.01.2.1.1.8 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	40,374,597.7	31,182,862.5
88	3.1.01.2.1.1.8.01 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	40,237,542.3	31,060,864.6
89	3.1.01.2.1.1.8.02 Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	800.0	800.0
90	3.1.01.2.1.1.8.03 Даатгалын үйлчилгээ	1,303.4	925.6
91	3.1.01.2.1.1.8.04 Тээврийн хэрэгслийн татвар	5,822.0	1,179.6
92	3.1.01.2.1.1.8.05 Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	550.0	75.0
93	3.1.01.2.1.1.8.06 Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	23,850.0	22,424.0
94	3.1.01.2.1.1.8.07 Газрын төлбөр	104,730.0	96,593.7
95	3.1.01.2.1.1.9 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,662,524.6	70,573,703.0
96	3.1.01.2.1.1.9.01 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	95,157,389.7	69,524,473.4
97	3.1.01.2.1.1.9.02 Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,505,134.9	1,049,229.6
98	3.1.01.2.1.3 ТАТААС	208,200.0	202,000.0
99	3.1.01.2.1.3.2 Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	208,200.0	202,000.0
100	3.1.01.2.1.3.2.01 Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	208,200.0	202,000.0
101	3.1.01.2.1.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,629,028,813.8	1,176,594,511.4
102	3.1.01.2.1.4.1 Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	1,626,390,093.0	1,175,015,497.7
103	3.1.01.2.1.4.1.01 Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	1,626,390,093.0	1,175,015,497.7
104	3.1.01.2.1.4.2 Бусад урсгал шилжүүлэг	2,638,720.8	1,579,013.7
105	3.1.01.2.1.4.2.02 Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	186,175.0	129,382.5
106	3.1.01.2.1.4.2.03 Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	800.0	0.0
107	3.1.01.2.1.4.2.04 Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	513,814.5	438,935.4
108	3.1.01.2.1.4.2.06 Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	734,872.1	406,836.1
109	3.1.01.2.1.4.2.07 Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	305,419.8	123,258.8
110	3.1.01.2.1.4.2.08 Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	897,639.4	480,600.9
111	3.1.01.2.2 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	390,934,318.6	271,485,362.7
112	3.1.01.2.2.2 Их засвар	277,000	278,551.2
113	3.1.01.2.2.4 Бусад хөрөнгө	390,657,318.6	271,206,811.5
114	3.1.01 ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	-242,349,550.9	35,232,470.3
115	3.1 АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	242,349,550.9	-35,232,470.3
116	3 Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	242,349,550.9	-35,232,470.3
117	4 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.0	202,757,168.0
118	5 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.0	237,989,638.4
119	6 ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	2,268	2,288
120	6.1 БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	104	104
121	6.1.01 Төсвийн байгууллага	104	104
122	6.2 АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	1,082	1,092
123	6.2.01 Удирдах ажилтан	138	138
124	6.2.02 Гүйцэтгэх ажилтан	448	448

125	6.2.03 Үйлчлэх ажилтан	370	376
126	6.2.04 Гэрээт ажилтан	126	130
127	6.5 ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	1,082	1,092
128	6.5.01 Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	324	308
129	6.5.02 Төрийн тусгай албан хаагч (ТТ)	4	4
130	6.5.06 Соёл урлагийн салбарын төрийн їйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	1	1
131	6.5.07 Мэргэжлийн боловсролын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮМБ)	0	2
132	6.5.09 Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	614	639
133	6.5.10 Гэрээт ажилтан	30	29
134	6.5.11 Улс төрийн албан хаагч (УТ)	109	109

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	Тайлант он
1	**1.1.1.1 НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН**	**39,652,124.5**
12	**1.1.1.1.1 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**39,652,124.5**
122	1.1.1.1.1.1 Тусламжийн орлого	39,652,124.5
1221	1.1.1.1.1.1.1 Хандив тусламж /дотоод/	39,652,124.5
12213	1.1.1.1.1.1.1.1 Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	39,652,124.5
350011	1.1.1.1.1.1.1.1.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	15,000.0
350013	1.1.1.1.1.1.1.1.3 ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	37,088,698.6
350014	1.1.1.1.1.1.1.1.4 Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	313,759.8
350015	1.1.1.1.1.1.1.1.5 Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,234,666.0
II	**1.1.1.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**38,311,914.2**
21	**1.1.1.2.1 УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**8,922,562.1**
210	1.1.1.2.1.1 БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	8,773,975.6
2101	1.1.1.2.1.1.1 Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	4,199,364.1
2102	1.1.1.2.1.1.2 Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	511,618.5
2103	1.1.1.2.1.1.3 Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,321.4
2104	1.1.1.2.1.1.4 Хангамж, бараа материалын зардал	192,392.9
2105	1.1.1.2.1.1.5 Нормативд зардал	181,505.3
2106	1.1.1.2.1.1.6 Эд хогшил, урсгал засварын зардал	271,283.1
2107	1.1.1.2.1.1.7 Томилолт, зочны зардал	121,753.2
2108	1.1.1.2.1.1.8 Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	513,378.1
2109	1.1.1.2.1.1.9 Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,765,359.0
213	1.1.1.2.1.4 УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	148,586.5
2132	1.1.1.2.1.4.2 Бусад урсгал шилжүүлэг	148,586.5
22	**1.1.1.2.2 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**29,389,352.2**
2200	1.1.1.2.2.1 Дотоод эх үүсвэрээр	29,389,352.2
221001	1.1.1.2.2.1.2 Их засвар	496,937.1
223001	1.1.1.2.2.1.4 Бусад хөрөнгө	28,892,415.1
4	1.1.1 ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ	1,340,210.3
5	1.1 АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	(1,340,210.3)
6	1 Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	(1,340,210.3)

3. АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 20 дугаар зүйлийн 20.1-д заасны дагуу Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд аудит хийж аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл, баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд төрийн сангийн дотоод хяналт, анхан шатны бүртгэл, нөөц хөрөнгө, хөтөлбөр, арга хэмжээг үр ашигтай зарцуулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан.

Аудитыг 2026 оны 04 дүгээр сарын 01 өдрөөс 20-ны хооронд ахлах аудитор Ж.Болормаа, аудитор Э.Жаргал, П.Санчиргарав нар гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг аудитын менежер Т.Хонгорзул хэрэгжүүлэн, дарга, Тэргүүлэх аудитор Ц.Өсөхбаяр хянан удирдсан.

Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг 2026 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийн 01/1544 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн.

3.2 БАЙГУУЛЛАГЫН ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ

Өмнөговь аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Төрийн үйлчилгээнд олон улсын менежментийн тогтолцоог нэвтрүүлж, иргэн төвтэй хариуцлагатай манлайлагч байгууллага байна” гэж тодорхойлсон байна.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Төрийн үйлчилгээний ил тод, шуурхай байдлыг тэргүүн туршлага болгоно,
- Бодлого төлөвлөлт, бодлогын хэрэгжилтийн үр дүнг сайжруулах тэргүүний туршлагыг нэвтрүүлнэ,
- Иргэд, талуудтай зөвлөлдөх, тэдний үнэлгээ, санаа бодлыг тусгах зарчмыг үйл ажиллагаанд хэвшүүлнэ,
- Төрийн албаны мэргэшсэн, чадварлаг, тогтвортой байх нөхцөлийг ТАЗСЗ-тэй хамтран бүрдүүлнэ,
- Төрийн албан дахь хариуцлагыг сайжруулах цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.

3.3 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГО, ДОТООД ХЯНАЛТ

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцэж байна.

Монгол улсын Засгийн газрын 2023 оны 444 дугаар тогтоолын хавсралт "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ыг төрийн сангийн үйл ажиллагаандаа мөрдөж хяналтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

3.4 МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн нийт зардлын дүнг сонгож, эрсдэлийн түвшнийг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2024 оны санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 1,749,369.4 сая төгрөгийн 1 хувь буюу 17,493.7 сая төгрөгөөр тогтоов. Гүйцэтгэлийн үе шатанд төлөвлөлтийн шатанд тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзсэн болно.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 627,721.6 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 575,395.7 сая төгрөг болж 52,325.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Касст байгаа бэлэн мөнгө	2.1	3.4	1.3
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	627,635.9	575,346.3	(52,289.6)
Хадгаламж	83.6	46.0	(26.9)
Дүн	**627,721.6**	**575,395.7**	**(52,325.9)**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 239,364.1 сая төгрөг төрийн сангийн харилцах дансанд, 294,354.0 сая төгрөг арилжааны банкны дансанд, 41,677.6 сая төгрөг бусад төсөл, нөөцийн харилцах дансанд байршиж байна. Харин "Гүний ус" ХХК-ны 46.0 сая төгрөг хадгаламжид байна. Нийт мөнгөн хөрөнгийн 51.1 хувь орон нутгийн болон орон нутгийн оролцоотой аж ахуйн нэгжүүдийн, 34.2 хувь нь төрийн сангийн, 7.3 хувь нь төсөл сангийн, 7.4 хувь нь төсөвт байгууллагын мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 84,546.7 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 92,613.4 сая төгрөг болж 8,066.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	53.0	165.9	112.9
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	381.8	344.2	(37.6)
Зээлийн хүүгийн авлага	218.6	286.3	67.7
Дансны авлага	49,074.6	53,930.2	4,855.6
Татвар, НДШ-ийн авлага	4,553.7	2,687.7	(1,866.0)
Бусад авлага	29,850.1	34,833.6	4.983.5
Зээлийн авлага	414.9	365.5	(49.4)
Дүн	**84,546.7**	**92,613.4**	8,066.7

Эх сурвалж:Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үүссэн авлагаас 34,566.4 сая төгрөг буюу 37.3 хувийг төсвийн байгууллага, 57,906.4 сая төгрөг буюу 62.5 хувийг ОНӨААН болон ОНӨОААН, 90.3 сая төгрөг буюу 0.09 хувийг төсөл сан, 50.3 сая төгрөг буюу 0.05 хувийг төрийн сангийн авлага эзэлж байна.

Дансны авлага нь өмнөх оноос 4,855.6 сая төгрөгөөр өсөж, 53,930.2 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан. Үүнд:

- Тавантолгой ХК 53,519.4 сая төгрөг,
- Шугшаа уул ОНӨААТҮГ 292.5 сая төгрөг,
- Эко баяновоо хот тохижилт ОНӨААТҮГ 20.8 сая төгрөг,
- Тэгш дүүрэн тохижилт ОНӨААТҮГ 16.0 сая төгрөг,
- Гурван сайхан орон сууцны корпораци ОНӨААТҮГ 13.8 сая төгрөг
- Бусад ОНӨААТҮГ 38.5 сая төгрөг,

Татвар, НДШ-ийн авлага 1,866.0 сая төгрөгөөр буурч 2,687.7 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байгаагийн 2,665.7 сая төгрөг буюу 99.2 хувь нь Тавантолгой ХК-ийн авлага байна.

Бусад авлага өмнөх оноос 4,983.5 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь "Нутгийн үйлдвэрлэгч" хөтөлбөрийн хүрээнд гэрээний дагуу үлдэгдэл санхүүжилт 180.0 сая төгрөг Шохойн чулууны үйлдвэрт, 2,019.6 сая төгрөгийг Асфальтын үйлдвэрт тус тус олгосон нь авлагын өсөлтөд гол нөлөө үзүүлсэн байна.

Бусад авлагад дараах үлдэгдлүүд байна. Үүнд:

- Шохойн чулууны үйлдвэрийн 1,800.0 сая төгрөг,
- Ингэний сүүний үйлдвэрийн 1,500.0 сая төгрөг,
- Асфальтын үйлдвэрийн 4,039.2 сая төгрөг,
- Ноосны үйлдвэрийн 2,000.0 сая төгрөг,
- Таван жилээс дээш насжилттай авлага болох
- 2013, 2014 онуудад “1000 айлын орон сууц хөтөлбөр”-ийн
- хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгосон 4,035.5 сая,
- 10 ОНӨААТҮГ-уудын бусад авлага 991.1 сая төгрөг,
- Төсөвт байгууллагын авлага 335.3 сая төгрөг,
- Жижиг дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх сангийн авлага 17,730.1 сая төгрөг
- Залуучуудын бизнес эрхлэлтийг дэмжих 58.8 сая төгрөг
- Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн үлдэгдэл 2,343.6 сая төгрөг

ТЕЗ-ийн харьяа аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын авлагын данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:

- Тавантолгой ХК 31,258.4 сая, Хандизель ОНӨҮГ 6.3 сая, Өмнөговь корпораци ОНӨҮГ 62.0 сая, Гүний-Ус ХК 344.2 сая, Номгон сумын Засаг даргын тамгын газар 19.1 сая, Цогт-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газар 1.3 сая, Сэврэй сумын хоршоо хөгжүүлэх сан, бусад сан 85.9 сая, Даланзадгад сумын хоршоо хөгжүүлэх сан, бусад сан 820.8 сая төгрөгийн авлагыг тооцоо нийлж, үлдэгдлийг баталгаажуулаагүй,
- Цогт-Овоо 63.4 сая, Гурвантэс 13.0 сая, Булган 37.8 сая, Ноён сумын 97.5 сая төгрөгийн хоршоо хөгжүүлэх сан, бусад сангийн чанаргүй зээлийн үлдэгдэлд, мөн Мандал-Овоо сумын хоршоо хөгжүүлэх сан, бусад сан 148.3 сая, Гурвантэс сумын Засаг даргын тамгын газар 17.3 сая төгрөгийн олон жилийн насжилттай авлага барагдуулах талаар арга хэмжээг авч ажиллаагүй,
- Тавантолгой ХК Монголын Хөрөнгийн биржид байршуулсан дэнчингийн тооцоог компани санхүү бүртгэлд тусгаагүй.

3.5.3 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа дансны эхний үлдэгдэл 69,035.8 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 28,646.7 сая төгрөг болж, 40,389.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №3 Урьдчилгаа дансны үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Төсвийн байгууллага	93.9	1.9	(92.0)
ТӨҮГ болон ОНӨҮГ	68,941.9	28,644.8	(40,297.1)
Дүн	**69,035.8**	**28,646.7**	(40,389.1)

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Урьдчилгаа дансны үлдэгдлийн 28,497.3 сая төгрөг буюу 99.5 хувийг Тавантолгой ХК-ийн урьдчилж гарсан зардал эзэлж байна. Үлдэгдлийг харуулбал:

- Таван толгой ХК 28,497.3 сая төгрөг,
- Өмнөговь корпораци ОНӨААТҮГ 56.6 сая төгрөг,
- Гурвансайхан орон сууцны корпораци 16.3 сая төгрөг
- 6 сумын эрчим хүчний ОНӨААТҮГ 66.0 сая төгрөг,
- Гурвантэс сумын ЗДТГ 1.9 сая төгрөг
- 4 нийтлэг үйлчилгээний газрын 8.4 сая төгрөг байна.

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:

- Тавантолгой ХК дараа тайлангийн урьдчилгаа, урьдчилж төлсөн тооцоо дансанд сүүлийн 2 жил хөдөлгөөн оруулаагүй 903.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан

3.5.4 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын дансны үлдэгдэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Хүснэгт №4 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Урт хугацаат ХО-т зам гүүр	434.2	434.2	0
Дүн	**434.2**	**434.2**	**0**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

3.5.5 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 236,167.5 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 205,836.5 сая төгрөг болж 30,331.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №5 Бараа материалын үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	4,182.0	5,019.0	837.0
Дуусаагүй үйлдвэрлэл	102.1	3,691.0	3,588.9
Бэлэн бүтээгдэхүүн	219,588.9	181,015.2	(38,573.7)
Хангамжийн материал	11,913.9	15,612.6	3,699.0
Мал амьтад	380.6	498.7	118.1
Дүн	**236,167.5**	**205,836.5**	**(30,331.0)**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нийт бараа материалыг байгууллагын бүтцээр нь авч үзвэл 22,192.3 сая төгрөг буюу 10.8 хувийг төсөвт байгууллагууд, 183,644.2 сая төгрөг буюу 89.2 хувийг төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн бараа материал эзэлж байна.

<u>ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын бараа материалын данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:</u>

- Даланзадгад сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 2.0 сая, Баяндалай сумын Засаг даргын тамгын газар 71.5 сая, Цогт-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газар 52.5, Буянтхотхон УТҮГ 4.6 сая, Цогт-Овоо сум дахь сум дундын ойн анги ОНӨҮГ 0.6 сая, Говь дент шүдний төв ОНӨҮГ 1.0 сая, Тавантолгой ХК 22.5 сая төгрөгийн шатахууны жолоочийн норм норматив тооцоогүй, зөрүүтэй тайлагнан хяналтгүй хэрэгжүүлээгүй,
- Аврахговь ОНӨҮГ, Элементговь ОНӨҮГ жилийн эцэст бараа материалын тооллого хийж тооцоо бодоогүй,
- Гурвантэс сумын Засаг даргын тамгын газрын 102.6 сая төгрөгийн 996 толгой малыг хариуцах эзэн тодорхойгүй, бүртгэл хөтөлгөөгүй,
- Цогт-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газрын дуусаагүй үйлдвэрлэл дансанд ажлын гүйцэтгэл дууссан 62.4 сая төгрөгийн 2 зураг төсөв бүртгэлтэй байна.

3.5.6 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 1,060,049.1 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 1,237,972.5 сая төгрөг болж 177,923.4 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №6 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж, орон сууц	356,154.7	417,266.5	61,111.8
Авто-тээврийн хэрэгсэл	28,875.5	34,229.5	5,354.0
Машин тоног төхөөрөмж	66,249.5	59,768.5	(6,481.0)
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	5,389.7	6,816.5	1,426.8
Зам, гүүрний байгууламж	357,526.5	425,608.9	68,082.4
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	397.4	397.4	
Бусад үндсэн хөрөнгө	141,132.1	184,009.0	42,876.9
Дуусаагүй барилга, байгууламж	121.5	121.5	
Программ хангамж	578.5	1,103.6	525.1

Бусад биет бус хөрөнгө	103,525.0	100,228.7	(3,296.3)
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө /ТӨҮГ/	98.7	8,422.4	8,323.7
Дүн	**1,060,049.1**	**1,237,972.5**	**177,923.4**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн хөрөнгийн 91.9 хувийг биет хөрөнгө, 8.1 хувийг биет бус хөрөнгө эзлэх ба 27.3 хувь нь орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар, 72.7 хувь нь төсвийн байгууллагын хөрөнгө эзэлж байна.

Тайлант онд худалдан авсан 46,172.6 сая, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 226,246.2 сая, шилжүүлэн авсан 25,800.4 сая, бүтцийн өөрчлөлтөөр 608.4 сая, дахин үнэлгээний нэмэгдэл 456.7 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгөөр тус тус нэмэгдсэн байна.

Тайлант жилд худалдсан 164.8 сая, балансаас балансt шилжүүлсэн 35,515.3 сая төгрөг, акталсан 5,733.7 сая төгрөг, шилжүүлсэн бүтцийн өөрчлөлтөөр болон бусад шалтгаанаар 15,978.5 сая, дахин үнэлгээний хорогдол 478.4 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө тус тус хасагдсан байна.

Оны эхэнд өмнөх оны элэгдлийн зөрүү 385.9 сая төгрөг, хуримтлагдсан элэгдэл 216,164.6 сая төгрөг байсан ба тайлан оны элэгдэл 75,980.9 сая төгрөг нэмэгдэж, 12,490.7 сая төгрөгийн дансны хасалтаар буурч оны эцэст 279,654.8 сая төгрөгийн хуримтлагдсан элэгдэлтэй болсон байна.

Дуусаагүй барилга дансанд Мандал-Овоо сумын ЗДТГ-ын Өтгөн багийн өндөр хүчдэлийн 48.9 сая төгрөгийн шугамын ажил, Хүрмэн сумын Эрдэнэсийн буян ОНӨААТҮГ-ын халуун усны 52.6 сая төгрөгийн барилга, Ханбогд сумын 20.0 сая төгрөгийн гүн өрмийн худгийг улсын комисс хүлээн аваагүй шалтгаанаар бүртгэлтэй хэвээр байна.

<u>ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:</u>

- Тавантолгой ХК 172.6 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн ашиглах жилийг тухайн хөрөнгийн эдийн засгийн насаар бус татварын хуульд тусгагдсан жилээр элэгдүүлсэн, үнэ цэний бууралтын тооцоолол хийгээгүй,
- Гүний-Ус ХХК ерөнхий нягтлан бодогч, нярав солигдоход эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны талаар тооллого хийсэн эсэх нь нотлогдохгүй, Аврахговь ОНӨҮГ 43.0 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн тооллого хийгээгүй,

3.5.7 Өр төлбөр

Өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 538,805.8 сая, эцсийн үлдэгдэл 631,949.4 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 93,143.6 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №8 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Богино хугацаат өр төлбөр дүн	**322,569.1**	**380,613.8**	**58,044.7**	**60.0%**
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	183.8	143.4	**(40.4)**	0.0%
Ажилчидтай холбоотой өглөг	17.6	48.1	**30.5**	
Хөрөнгө бэлтгэхтэй холбогдсон өглөг	310.9	1,158.6	**847.7**	0.1%
Зээлийн хүүгийн өглөг	-		**-**	
Бусад өглөг	78,804.8	159,150.5	**80,345.7**	14.6%
Урьдчилж орсон орлого	243,252.0	220,113.2	**(23,138.8)**	57.8%
Урт хугацаат өр төлбөр дүн	**216,236.7**	**251,335.6**	**35,098.9**	**40.0%**
Засгийн газрын байгууллага, бусад шатны төсөв	7,578.0	8,553.1	**975.1**	1.0%
Хойшлогдсон татварын өр /ТӨҮГ/	208,658.7	242,782.5	**34,123.8**	39.0%
Нийт дүн	**538,805.8**	**631,949.4**	**93,143.6**	**100.0%**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн бусад өглөг 159,150.5 сая төгрөг 41.8 хувь, урьдчилж орсон орлого 220,113.2 сая төгрөг 57.8 хувь байна.

Бусад өглөгийн үлдэгдэлд:

- Тавантолгой ХК 149,538.9 сая төгрөг

- 12 Барьцаа, нөхөн сэргээлтийн сан 7,713.6 сая төгрөг
- 26 төсвийн байгууллага 958.1 сая төгрөг
- 31 ОНӨААТҮГ 939.9 сая төгрөг

Урьдчилж орсон орлогын үлдэгдэлд:

- Тавантолгой ХК 181,081.3 сая төгрөг,
- Барьцаа 1,568.2 сая төгрөг,
- Өмнөговь корпораци ОНӨААТҮГ 2,882.7 сая төгрөг
- Гурвансайхан орон сууцны корпораци ОНААТҮГ 1,718.1 сая төгрөг,
- Тендерийн хороо 32,728.9 сая төгрөг,
- 2 Өрхийн эмнэлэг 127.5 сая төгрөг,
- Эмийн эргэлтийн сангийн 3.0 сая төгрөг байна.

Урт хугацаат өр төлбөрийн үлдэгдэлд ОНӨААТҮГ-удын хойшлогдсон өр төлбөр 242,782.5 сая төгрөг, гадаад зээлээс дамжуулан зээлийн үлдэгдэл 965.1 сая төгрөгөөр өссөн нь ханшийн зөрүүнээс үүссэн байна.

<u>ТЕЗ-ийн харьяа аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын өр төлбөр данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:</u>

- Тавантолгой ХК 3,932.4 сая, Гүний-Ус ХХК 1,089.7 сая төгрөгийг өглөгийн үлдэгдэлд тооцоо нийлж баталгаажуулсан нь баримтаар нотлогдохгүй байна. Тавантолгой ХК-тай холбоотой 6,377.25 тонн жингийн төлбөр болох 1,105,623.97 долларын авлага үүссэн, төлбөр төлөгдөх эсэх нь тодорхойгүй байгаа нь гэмт хэргийн шинжтэй байж болзошгүй тул Төрийн аудитын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1-д заасны дагуу Монгол Улсын Ерөнхий аудиторт уламжилсан.

3.5.8 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 1,735,566.9 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 1,707,181.9 сая төгрөг болж 21,385.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №8 Засгийн газрын хувь оролцоо */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт/+/, бууралт /-/	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал	110,505.4	110,233.5	-271.9	6.4
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	10,301.7	13,961.6	3,659.9	0.8
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/	1,443.1	5,079.5	3,636.4	0.3
Хуримтлагдсан үр дүн	1,605,496.4	1,567,068.1	-38,428.3	91.8
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	10,820.3	10,839.0	18.7	0,7
Дүн	**1,738,566.9**	**1,707,181.8**	**-21,385.1**	**100.0**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 1,707,181.8 сая төгрөг болж 21,385.1 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны үйл ажиллагааны үр дүнгээс шалтгаалжээ. Үүнд:

- Хуримтлагдсан үр дүн 1,567,068.1 сая төгрөг болж 38,428.3 сая төгрөгөөр буурч тайлант оны үйл ажиллагааны үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

<u>ТЕЗ-ийн харьяа аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын өр төлбөр данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:</u>

- Сэврэй сумын нийтлэг үйлчилгээний газар ОНӨҮГ 351.2 сая, Элементговь ОНӨҮГ 1.3 сая төгрөгөөр улсын бүртгэлийн гэрчилгээ болон санхүүгийн тайлангаар эздийн өмчийн дүн зөрүүтэй тайлагнасан.

3.5.9 Орлогын данс

Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 6/19 дугаар тогтоол болон сумдын ИТХ-ын “2025 оны төсвийн тодотгол батлах тухай” тогтоолоор аймгийн төсөвт 2,044,513.7 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэхээр баталж, гүйцэтгэлээр 1,653,064.2 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн батлагдсан төлөвлөгөөг 80.9

хувиар биелүүлсэн байна. Аймгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлсэн орлогын гүйцэтгэлийг татварын нэр төрлөөр авч үзвэл дараах байдалтай байна. Аймгийн төсвийн орлогод төвлөрүүлсэн орлогын гүйцэтгэлийг татварын нэр төрлөөр авч үзвэл дараах байдалтай байна.

Хүснэгт №9 Аймгийн төсвийн орлогын гүйцэтгэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	**Өмнөх оны гүйцэтгэл**	**2025 оны**		
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү
Б	1	2	3	4=3-2
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	**1,879,066.26**	**2,044,513.72**	**1,653,064.21**	**(391,449.50)**
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	**1,647,872.94**	**1,785,638.45**	**1,386,997.49**	**(398,640.96)**
Орлогын албан татвар	1,394,466.41	1,483,758.21	1,074,555.98	(409,202.23)
Хувь хүний орлогын албан татвар	235,244.45	302,937.87	305,957.43	3,019.56
Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	215,185.35	285,372.15	285,062.56	(309.59)
Үйл ажиллагааны орлого	1,932.39	1,094.50	1,518.64	424.14
Хөрөнгийн орлого	2,528.58	3,475.70	2,924.65	(551.05)
Хөрөнгө борлуулсны орлого	1,124.26	924.50	1,103.90	179.40
Шууд бус орлого	14,473.87	12,071.02	15,347.69	3,276.66
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(2,138.97)	(2,317.42)	(2,317.42)	0.00
Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	(2,138.97)	(2,317.42)	(2,317.42)	0.00
ААН-ын орлогын албан татвар	1,161,360.93	1,183,137.76	770,915.97	(412,221.79)
ААН-ын орлогын албан татвар	1,161,360.93	1,183,137.76	770,915.97	(412,221.79)
Хөрөнгийн албан татвар	204,409.03	246,632.68	258,937.89	12,305.21
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	191,426.10	232,802.65	245,913.34	13,110.69
Бууны албан татвар	47.47	45.00	48.81	3.81
Авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	12,283.02	13,020.00	12,086.24	(933.76)
Малд ногдуулах албан татвар	652.45	765.03	889.51	124.48
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,563.20	3,335.30	5,056.52	1,721.22
Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,332.57	1,237.50	1,716.98	479.48
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,613.52	1,539.50	2,694.27	1,154.77
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	617.11	558.30	645.27	86.97
Газрын төлбөр	15,249.81	14,124.28	16,180.69	2,056.41
Газрын төлбөр	14,599.77	14,124.28	14,485.39	361.11
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	29,790.44	37,487.98	31,836.97	(5,651.01)
Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	563.29	568.60	618.84	50.24
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	29,227.16	36,919.38	31,218.13	(5,701.25)
Ус, рашаан ашигласны төлбөр	29,227.16	36,919.38	31,218.13	(5,701.25)
Бусад татвар	394.04	300.00	429.44	129.44
Бусад татвар	394.04	300.00	429.44	129.44
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	231,193.32	258,875.27	266,066.72	7,191.45
Нийтлэг татварын бус орлого	184,958.91	214,964.28	222,736.50	7,772.22
Хувьцааны ногдол ашиг	150,304.64	186,940.39	186,940.73	0.33
Торгуулийн орлого	19,563.04	13,233.63	25,923.24	12,689.61
Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	6,258.25	8,029.08	4,021.36	(4,007.72)
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	352.41	262.07	(90.34)
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	6,258.25	7,676.67	3,759.29	(3,917.38)
Газрын тосны орлого	99.34	99.10	-	(99.10)
Гадаадын эх үүсвэрээс санхүүжих	2,500.00	5,000.00	3,000.00	(2,000.00)
Түрээсийн орлого	133.99	135.00	201.24	66.24
Бусад орлого	6,099.65	1,527.08	2,649.93	1,122.85
Хөрөнгийн орлого	208.57	121.30	274.27	152.97
Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	208.57	121.30	274.27	152.97
Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	46,025.84	43,789.69	43,055.96	(733.73)
Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	46,025.84	43,789.69	43,055.96	(733.73)

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсвийн нийт орлогыг өмнөх оны гүйцэтгэлээс 8.8 хувиар буюу 165,447.5 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн төлөвлөсөн нь тооцоо судалгаанд үндэслэгдсэн эсэх нь тодорхойлогдохгүй, орлогын төлөвлөгөө биелэхгүй байх эрсдлийг үүсгэсэн байна.

Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуулиар орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан болон Улсын төсвөөс Орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлгийг 46,025.8 сая төгрөг байхаар баталсан байна.

Өмнөговь аймгийн 2025 оны Төсвийн төсөлд өгсөн аудитын дүгнэлтээр "*Аймгийн төсвийн орлогын 2024 оны хүлээгдэж буй гүйцэтгэлээс харахад 2025 оны төсвийн төсөлд оруулж буй орлогын төлөвлөгөө тасрах эрсдэлтэй байна*" гэсэн байхад өмнөх оны гүйцэтгэлээс 673,591.7 сая төгрөг буюу 35.8 хувиар нэмэгдүүлэн баталсныг тодотголоор 46.6 хувиар бууруулан баталсан байна.

<u>Татварын орлогын талаар:</u>

Орон нутгийн төсвийн суурь орлогыг Сангийн яамнаас 1,705,216.6 сая төгрөгөөр хянасан байна. Үүнээс аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын суурь орлогыг 950,000.0 сая төгрөг байхаар хянаж, Улсын төсөвт төвлөрүүлэх шилжүүлгийг өмнөх оноос 3.1 дахин өсгөж 1,419,975.6 сая төгрөгөөр тооцож Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуулиар баталсан байна.

Аймгийн ИТХ-аас орон нутгийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх төсвийн эх үүсвэр бүрдүүлэхийн тулд сангийн яам хянасан аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын 40 хувийн орлогын дүнг 233,137.8 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн баталсан байна.

<u>Татварын бус орлогын талаар:</u>

Орон нутгийн "Тавантолгой" хувьцаат компанийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2025 оны 2 дугаар сарын 12-ны өдрийн 11 тоот тогтоолоор нэгж хувьцаанд ногдох ашгийг 6,960 төгрөгөөр тогтоон орон нутгийн эзэмшлийн хувьцааны 51 хувьд 186,940.4 сая төгрөгийн ногдол ашиг хуваарилсан байна.

Төсөвт байгууллагын орлогыг 49.9 хувиар буюу 4,007.7 сая төгрөгөөр тасалсан байна. Үүний 99.7 хувийг орон нутгийн хөрөнгө оруулалт дансны авлагын үлдэгдэл буюу Өмнөговь аймгийн хэмжээнд 1000 айл орон сууц хөтөлбөрийн хүрээнд 2015 онд аж ахуй нэгж, иргэдэд олгосон зээлийн санхүүжилтийн авлагын үлдэгдэл байна.

Уг зээлийг холбогдох аж ахуй нэгжээр төлүүлэхээр Өмнөговь аймаг дахь Сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн захирамж 2017, 2018, 2019 онуудад гарсан болович одоог хүртэл шийдвэрлэгдээгүй байна.

Төрийн аудитын байгууллагаас уг авлагыг төлүүлж, төсвийн орлого бүрдүүлж ажиллах талаар удаа дараа аймгийн Төсвийн ерөнхийлөн захирагчид зөвлөмж, албан шаардлага өгч ажилласан ч тодорхой үр дүнд хүрээгүй байна.

<u>Тусламж санхүүжилтийн орлогын талаар:</u>

Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалаар баталсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 3.1.3 "ОНХС-ийн орлогын шилжүүлгийг тус санг бүрдүүлдэг эх үүсвэрүүдийн орлогын гүйцэтгэлд үндэслэн шилжүүлэх" гэж заасан итгэлцүүрийн дагуу ОНХС-ийн санхүүжилтийг тооцсон байна.

Орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлгээр 43,056.0 сая төгрөг олгож, Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуульд зааснаас 733.7 сая төгрөгийн санхүүжилт дутуу олгосон байна.

Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.2.9[1]-д заасны дагуу Орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэрт 5,000.0 сая төгрөг төлөвлөснөөс "Эрдэнэс тавантолгой" ТӨХК-ийн хандивын орлого 3,000.0 сая төгрөг төвлөрсөн байна.

Эрдэнэс тавантолгой ТӨХК нь байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх, хандив, тусламж өгөх асуудлаар нутгийн захиргааны байгууллагатай гэрээ байгуулж ажилласан байна.

[1] Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлд заасан гэрээний дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нутгийн захиргааны байгууллагад өгсөн хандив, тусламж

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1[2] дэх заалтын хэрэгжилтийг хангуулснаар ОНХС-ийн эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх боломжтой байна.

Аймгийн төсвийн нийт орлого 1,653,064.3 сая төгрөг болж өмнөх оноос 12 хувиар буурсан нь нүүрсний экспортлогч аж ахуйн нэгжүүдийн борлуулалтын орлого 2 дахин буурч, Улсын хэмжээнд АМНАТ болон ААН-ийн орлогын татварын төлөвлөгөөнөөс тасарсан нь гол нөлөө үзүүлсэн байна.

ТЕЗ-ийн харьяа аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын өр төлбөр данстай холбоотой аудитын илрүүлэлт:

- Ханбогд сумын Засаг дарга 59,060.0 сая, Ноён сумын Засаг дарга 1,344.9 сая, Цогтцэций сумын Засаг дарга 236.5 сая, Даланзадгад сумын Засаг дарга 2,702.9 сая төгрөгийн төсвийн орлогыг дутуу төвлөрүүлсэн.

3.5.10 Зардлын данс

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудаас зардлын данстай холбоотой төсвийг үр ашиггүй зориулалт бусаар зарцуулсан, хоолны нөхөх төлбөрийг давхардуулан олгосон, байгууллагын дотоод хяналтгүйгээс тооллого тооцоо хийгээгүй, төрийн сангийн төлбөр тооцооны хяналт сул байгаагаас эдийн засгийн ангилал зөрчсөн зэрэг дараах зөрчлүүд илэрсэн. Тухайлбал:

- Мандал-овоо, Ноён, Гурвантэс сумын Засаг дарга, Гурвантэс сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал, Баяндалай, Манлай, Сэврэй сумын Засаг даргын тамгын газар, Баян-Овоо, Цогт-Овоо, Ханхонгор сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал, Өмнөговь аймгийн сум дундын ойн анги ОНӨҮГ, Өмнөговь аймгийн ахмадын хороо УТҮГ, Баяндалай сумын нийтлэг үйлчилгээний газар, Даланзадгад зорчигч тээвэр ОНӨҮГ зэрэг байгууллагууд анхан шатны баримтын иж бүрдэл дутуу баримтаар хөрөнгө зарцуулсан,
- Баян-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газар 10.2 сая, Сэврэй сум дахь сум дундын ойн анги ОНӨҮГ 4.6 сая, Энхийн хүслэн ББН 3.9 сая төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан,
- Даланзадгад сумын Засаг даргын тамгын газар 11.0 сая, Баяндалай сумын Засаг даргын тамгын газар 5.1 сая, Баяндалай сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 2.2 сая, аймгийн сум дундын ойн анги ОНӨҮГ 4.0 сая төгрөгийн нөхөн олговор олгосон боловч ээлжийн амралтыг биеэр эдлээгүй нь анхан шатны баримтаар нотлогдоогүй,
- Буянтхотхон УТҮГ 5.9 сая төгрөгийн урамшууллыг эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэргүйгээр олгосон,
- Хүрмэн сумын Засаг даргын тамгын газар 3.1 сая, Булган сумын засаг даргын тамгын газар 2.3 сая, Булган сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал 0.8 сая төгрөгийн балансын урамшуулал олгосон,
- Өмнөговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал 478.1 сая төгрөгөөр гадаад туршлага судлахад, хичээл үйлдвэрлэлийн зардлаас 444.6 сая төгрөгийг бодит тооцоололгүй, төсөв зарцуулах шийдвэргүйгээр хоол, зочид буудлын төлбөрт зарцуулсан,
- Цогтцэций сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тайлант оны дундуур суудлын автомашин шинээр хүлээн авсан боловч оны сүүлд 3.4 сая төгрөгийн дугуй худалдан авч төсвийг хөрөнгийг үр ашиггүй зарцуулсан,
- Номгон сумын Засаг даргын тамгын газар 5.8 сая төгрөгийг нормын хувцас зөөлөн эдлэл болон мэдээлэл технологийн зардлаас шилжүүлэн цэрэг татлагын хоолны зардал, албан бланк худалдаж авахад зарцуулсан байна.

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зарцуулалтын талаар:

Тайлант онд Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зардалд орон нутгийн төсвөөс 10,003.8 сая төгрөгийн санхүүжилтийг авч, 6,063.8 сая төгрөгийг зарцуулж 3,940.0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

ХүснэгтNo10 Засаг даргын нөөц сангийн илрүүлэлт */сая төгрөг/*

№	Төвлөрүүлэн захирагчийн нэр	Алдаа зөрчлийн ангилал			Нийт дүн	
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж	тоо	дүн

[2] Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх, хандив, тусламж өгөх асуудлаар нутгийн захиргааны байгууллагатай гэрээ байгуулж ажиллана.

		тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн		
1	Баяндалай		-	2	4.6	1	4.0	3	8.6
2	Баян-Овоо		-	2	34.6	1	-	3	34.6
3	Булган		-	2	6.4		-	2	6.4
4	Гурвантэс		-	1	39.6	2	130.9	3	170.5
5	Мандал-Овоо		-	2	24.5		-	2	24.5
6	Манлай		-	1	29.0		-	1	29.0
7	Номгон		-	4	19.9		-	4	19.9
8	Ноён	1	1.1	3	160.8		-	4	161.9
9	Сэврэй		-		-	1	50.2	1	50.2
10	Ханбогд		-	1	40.9		-	1	40.9
11	Ханхонгор	1	2.3	1	21.9	1	0.4	3	24.5
12	Хүрмэн	1	0.3	1	17.6	1	37.0	3	54.9
13	Цогт-Овоо		-	2	14.4	1	2.0	3	16.4
14	Цогтцэций		-	4	31.2		-	4	31.2
15	Даланзадгад			1	6.0	2	33.3	3	39.3
Нийт дүн		**3**	**3.6**	**27**	**451.4**	**10**	**257.8**	**40**	**712.8**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймаг дахь Төрийн аудитын газар

Аудитаар нийт 712.8 сая төгрөгийн зөрчлийг илрүүлж 3.6 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт, 451.4 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 257.8 сая төгрөгт 10 зөвлөмжийг өгч ажилласан.

Тайлант хугацаанд Авлигатай тэмцэх газраас аймгийн Засаг даргын нөөц сангийн зарцуулалтад хяналт, шалгалт хийж аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журмыг баримтлан ажиллах зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахдаа энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Аймгийн төсвийн орлогын төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн талаар

Ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны төсвийг Төсвийн тухай хуулийн 57.[3], 58 дугаар зүйлийн 58.[4], Сангийн сайдын 2012 оны 244 дүгээр тушаалаар баталсан ”Орон нутгийн төсвийн төсөл боловсруулах” журам, аймгийн 2025 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, өмнөх оны гүйцэтгэл болон Төсвийн тухай хууль, татварын хууль тогтоомжийн хүрээнд тус тус төлөвлөжээ.

Орон нутгийн төсвийн суурь орлогыг Сангийн яамнаас 1,705,216.6 сая төгрөгөөр хянасныг Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35.1.9[5]-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 6/19 дугаар “2025 төсөв батлах тухай” тогтоол, сумдын ИТХ-ын тогтоолоор 2,552,658.0 сая төгрөг болгон нэмэгдүүлэн баталсан байна.

Тайлант хугацаанд Төсвийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.1.2[6]-д заасны дагуу Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 6/19 дугаар “2025 оны төсвийн тодотгол батлах тухай” тогтоолоор ХХОАТ-ыг 24,497.9 сая, ААНОАТ-ыг 233,137.8 сая, ҮХЭХАТ-ыг 35,761.3 сая, татварын бус орлогыг 71,775.7 сая, ОНХС-ийн шилжүүлсэн орлогыг 17.0 сая төгрөгөөр бууруулан аймаг, сумдын нийт төсвийн орлогыг 2,044,513.7 сая төгрөг байхаар тодотгон баталсан байна.

Аймаг, сумдын ИТХ-аар баталсан 2025 оны төсвийн орлогын төлөвлөлт дараах байдалтай байна.

Хүснэгт №11 Аймгийн нийт орлогын төлөвлөлт */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	**Өмнөх оны гүйцэтгэл**	**2025 он**		
		Сангийн яам хянасан дүн	**Анх батлагдсан**	**Тодотгосон төсөв**

[3] Орон нутгийн төсөв
[4] Орон нутгийн чиг үүргийг санхүүжүүлэх
[5] Засаг даргын өргөн мэдүүлснээр тухайн аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн төсвийг хэлэлцэж батлах, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, гүйцэтгэлийг батлах
[6] тухайн жилийн төсөв, түүний тодотголын төслийг хэлэлцэн батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих, нийтэд мэдээлэх

Б	1	2	3	4
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	1,879,066.3	1,705,216.6	2,552,658.0	2,044,513.7
УРСГАЛ ОРЛОГО	1,052,917.7	1,549,203.8	1,515,986.2	2,000,602.7
Татварын орлого	1,647,872.9	1,561,918.0	2,088,615.8	1,785,638.5
Татварын бус орлого	231,193.3	143,298.6	183,575.5	214,964.3
ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	2,500.0	-	5,000.0	5,000.0
ШИЛЖИХ ҮЛДЭГДЭЛ	46,025.8	-	60,770.5	43,789.7

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуулиар орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сан болон улсын төсвөөс Орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлгийг 43,789.7 сая төгрөг байхаар баталсан байна.

Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 6/19 дүгээр тогтоол болон сумдын ИТХ-ын “2025 оны төсвийн тодотгол батлах тухай” тогтоолоор аймгийн төсөвт 2,044,513.7 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэхээр баталж, гүйцэтгэлээр 1,653,064.2 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн батлагдсан төлөвлөгөөг 80.9 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт №12 Аймгийн төсвийн орлогын гүйцэтгэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	***Өмнөх оны гүйцэтгэл***	***Тайлант оны***			
		Төлөвлөгөө	*Гүйцэтгэл*	*Зөрүү*	Хувь
Б	*1*	*2*	*3*	*4=3-2*	5=3/2
НИЙТ ОРЛОГО	1,879,083.5	2,044,513.7	1,653,064.2	(391,449.5)	80.9%
А. Төсвийн орлого	1,832,849.1	2,000,602.7	1,609,734.0	(390,868.7)	80.5%
I.Татварын орлого	1,647,808.0	1,785,638.5	1,386,997.5	(398,641.0)	77.7%
II. Татварын бус орлого	182,541.1	214,964.3	222,736.5	7,772.2	103.6%
Б. Хөрөнгийн орлого	208.6	121.3	274.3	153.0	226.1%
В. Тусламж, санхүүжилтийн орлого	2,500.0	5,000.0	3,000.0	(2,000.0)	60.0%

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Дээрх хүснэгтээс харахад аймгийн төсвийн нийт орлого өмнөх оноос 226,002.1 сая төгрөгөөр буурч, тайлант онд татварын орлого 390,868.7 сая, тусламж санхүүжилтийн орлого 2,000.0 сая төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

Аймгийн нийт орлогын дүнд татварын орлого 87.3 хувь, татварын бус орлого 10.5 хувь, хөрөнгийн орлого 0.01 хувь, тусламж санхүүжилтийн орлого 2.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

Тайлант онд аймгийн ИТХ-аас Татварын ерөнхий хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1[7], Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35.1.10[8]-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд орон нутагт мөрдөгдөж буй төлбөр, хураамжид өөрчлөлт оруулаагүй байна.

Аймаг орон нутгийн зүгээс төсвийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, орон нутгийн төсөв бүрдүүлэх, татварын бааз суурийг өргөжүүлэх, төсвийн орлогын төлөвлөгөөг биелүүлэх зорилгын хүрээнд олон талын арга хэмжээг зохион байгуулж ажилласан байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 35.1.9[9]-д гэж заасны дагуу хурлын бүрэн эрхийн хэмжээнд Сангийн яамнаас хянасан суурь зарлагыг Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2024 оны 03/14 дугаар “2025 оны төсөв батлах тухай” тогтоол болон сумдын ИТХ-ын тогтоолоор төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны төсвийн нийт зарлагыг 2,476,119.6 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн баталсан байна.

Тайлант онд төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хэрэгжүүлэх 110 хөтөлбөрт зориулан 2,238,837.1 сая төгрөг, үүнээс 1,847,899.8 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 390,937.3 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар баталсан байна.

[7] Татварын хувь, хэмжээг Улсын Их Хурал, түүний эрх олгосноор Засгийн газар болон аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, хотын Зөвлөл хууль тогтоомжийн дагуу тус тус тогтооно.

[8] хуулиар тогтоосон хязгаарын хүрээнд албан татвар, төлбөр, хураамжийн хувь хэмжээг тогтоох

[9] Засаг даргын өргөн мэдүүлснээр тухайн аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн төсвийг хэлэлцэж батлах, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, гүйцэтгэлийг батлах;

Нийт зардлын 43,789.7 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 1,987,694.9 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 8,029.1 сая төгрөгийг төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос, 5,000.0 сая төгрөгийг тусламжийн эх үүсвэрээс, 194,323.4 сая төгрөгийг бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Оны эцэст Төсвийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.1.2[10]-д заасны дагуу Өмнөговь аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 6/19 дугаар “2025 оны төсвийн тодотгол батлах тухай” тогтоол болон сумдын тодотгосон төсвийн тогтоолоор аймгийн нийт зарлагыг 313,820.9 сая төгрөгөөр бууруулан 2,238,837.1 сая төгрөгөөр тодотгон баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр 43,789.7 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 2,182,018.3 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос 8,029.1 сая төгрөгийг, тусламжийн эх үүсвэрээс 5,000.0 сая төгрөг нийт 2,238,837.1 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Хүснэгт №13. Төсвийн гүйцэтгэл */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны төлөвлөгөө	Тайлант оны гүйцэтгэл	Зөрүү +/-
Б	*1*	*2*	*3*	*4=3-2*
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**1,904,419.0**	**2,238,837.1**	**1,617,831.7**	**(621,005.3)**
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	**1,459,311.9**	**1,847,899.8**	**1,346,346.4**	**(501,553.4)**
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	170,374.4	218,662.8	169,549.9	(49,112.9)
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	27,201.4	37,457.7	33,976.6	(3,481.1)
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	3,392.5	4,752.5	4,291.5	(461.0)
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	15,038.3	25,476.0	18,273.7	(7,202.3)
Хангамж, бараа материалын зардал	3,383.1	8,608.0	7,019.8	(1,588.1)
Нормативт зардал	314.6	454.6	319.7	(134.8)
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,607.3	4,223.8	3,512.5	(711.3)
Томилолт, зочны зардал	461.6	656.1	399.4	(256.7)
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	25,348.3	40,359.3	31,182.9	(9,176.5)
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	91,627.3	96,674.8	70,573.7	(26,101.1)
ТАТААС	119.0	208.2	202.0	(6.2)
Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	119.0	208.2	202.0	(6.2)
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,288,818.4	1,629,028.8	1,176,594.5	(452,434.3)
Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	1,286,303.6	1,626,390.1	1,175,015.5	(451,374.6)
Бусад урсгал шилжүүлэг	2,514.8	2,638.7	1,579.0	(1,059.7)
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	**445,107.1**	**390,937.3**	**271,485.4**	(119,452.0)
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**1,926,045.4**	**2,238,837.1**	**2,238,837.1**	-
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	46,025.8	43,789.7	43,789.7	-
Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	46,025.8	43,789.7	43,789.7	-
ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,871,261.2	2,182,018.3	2,182,018.3	-
Орон нутгийн төсвөөс	1,871,261.2	2,182,018.3	2,182,018.3	-
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	6,258.4	8,029.1	8,029.1	-
ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ	2,500.0	5,000.0	5,000.0	-
БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР / шилжих үлдэгдэл/	-	-	1,513.0	
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	22,336.9		43,963.4	
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	43,963.4		42,450.3	

[10] тухайн жилийн төсөв, түүний тодотголын төслийг хэлэлцэн батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих, нийтэд мэдээлэх

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,617,831.7 сая төгрөг буюу 72.2 хувийн гүйцэтгэлтэй байгаагаас батлагдсан төсвөөс урсгал зардлын гүйцэтгэл 72.8 хувьтай, хөрөнгийн зардлын гүйцэтгэл 69.4 хувьтай байна.

Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хуулийн дагуу улсын төсөвт 1,111,000.0 сая төгрөгийг орлого төвлөрүүлсэн байна.

Хөрөнгө оруулалтын 416 төсөл, арга хэмжээнд 236,176.1 сая төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 177,176.1 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, 59,000.0 сая төгрөгийг зарцуулаагүй байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2 “*нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна*”–д заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламжаар 15.0 сая төгрөг, Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 37,088.7 сая төгрөг, дээд шатны төсвийн захирагчаас 313.7 сая төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 2,234.7 сая төгрөг нийт 39,652.1 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Хүснэгт №14. Нэмэлт төсвийн гүйцэтгэл */сая төгрөг/*

№	Сумдын нэр	Өмнөх оны гүйцэтгэл	2025 он		
			Санхүүжилт	Зарцуулалт	эхний үлдэгдлээс зарцуулсан
А	Б	1	2	3	4
1	Баяндалай	195.9	210.3	210.3	-
2	Баян-Овоо	256.1	229.1	229.1	-
3	Булган	9,031.9	656.3	656.3	-
4	Гурвантэс	7,118.3	1,422.5	1,422.5	-
5	Мандал-Овоо	460.6	255.2	255.2	-
6	Манлай	2,387.5	3,747.9	3,747.9	-
7	Номгон	4,711.2	357.5	357.5	-
8	Ноён	4,665.7	754.6	754.6	-
9	Сэврэй	8,021.1	4,447.3	4,447.3	-
10	Ханбогд	657.9	475.9	475.9	-
11	Ханхонгор	2,788.4	288.9	288.9	-
12	Хүрмэн	208.9	212.6	212.6	-
13	Цогт-Овоо	2,433.9	2,409.4	2,409.4	-
14	Цогтцэций	1,085.2	4,630.7	4,630.7	-
15	Даланзадгад	1,682.7	14,395.5	14,395.5	-
16	Аймгийн төвийн төсвийн байгууллагууд	6,963.5	3,818.2	3,818.2	-
ДҮН		**52,668.8**	**38,311.9**	**38,311.9**	**-**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймгийн Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Нэмэлт санхүүжилтийн 76.7 хувийг буюу 29,389.3 сая төгрөгийг ОНТХО, ОНХС-ийн эрх шилжсэн төсөл арга хэмжээний санхүүжилтэд зарцуулж 1,340.2 сая төгрөгийн зарцуулаагүй хэмнэсэн байна.

Аудитаар илэрсэн зөрчлийг дурдвал:

- Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар 9.0 сая, Баян-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газар 3.0 сая, Ханхонгор сумын Засаг даргын Тамгын газар 2.4 сая төгрөгийг медалийн үнэ, сургалт, уралдаан тэмцээн зохион байгуулах зэрэг зарцуулсан,
- Өмнөговь аймгийн зоонозын өвчин судлалын төв 101.9 сая төгрөгийг төлөвлөгөө, тооцоо судалгаагүй зарцуулсан,

3.7. Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

3.7.1. Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.4[11]-т заасны дагуу улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 2025 онд хэрэгжүүлэх 411 төсөл арга хэмжээний жагсаалт, төлөвлөгөөг баталгаажуулан цахим системд нийтэлсэн байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.4[12]-т заасны дагуу "Говийн Оюу" хөгжлийг дэмжих сан болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 2025 онд хэрэгжүүлэх 302 төсөл арга хэмжээний жагсаалт, төлөвлөгөөг баталгаажуулан цахим системд нийтэлсэн байна.

Аймгийн худалдан авах ажиллагааны газраас худалдан авах ажиллагааг цахим системээр нээлттэй тендер шалгаруулалтын аргаар 253, харьцуулалтын аргаар 49 зохион байгуулсан.

Зохион байгуулсан 302 төсөл, арга хэмжээнээс 140 төсөл, арга хэмжээ амжилттай, 162 төсөл, арга хэмжээ амжилтгүй болсон байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулсан 202 төсөл, арга хэмжээний тендер шалгаруулалттай холбоотой нийт 32 гомдол гарснаас Сангийн яам 27, Монополын эсрэг газарт 5 гомдол гарсныг холбогдох албан бичгийн дагуу шийдвэрлэсэн байна.

Аудитаар дараах зөрчлийг илрүүлэн ажиллав

<u>Илрүүлэлт - 1</u> Ардын хувьсгалын 104 жил, Өмнөговь аймаг байгуулагдсаны 94 жил Даланзадгад сум байгуулагдсаны 94 жил, Батмөнх даян сэцэн хаан мэндэлсний 561 жилийн ойн баяр наадмыг зохион байгуулах, үндэсний өв соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээнд зориулан 437,308.0 мянган төгрөгийн 42 хувь хүн, байгууллагатай гэрээ шууд байгуулахдаа бараа, ажил, үйлчилгээний ерөнхий мэдээллийн хамт цахим системд нийтлээгүй байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 35 дугаар зүйл "Гэрээ шууд байгуулах арга", 35.2-д "Гэрээ шууд байгуулах тухай зарлалыг бараа, ажил, үйлчилгээний ерөнхий мэдээллийн хамт цахим системд нийтэлж, энэ хуулийн 54.8-д зааснаар аж ахуй эрхлэгчид хэлэлцээ хийх урилга хүргүүлнэ" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Шийдвэрлэсэн:</u> Зөрчил давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өглөө.

<u>Илрүүлэлт - 2</u> Ардын хувьсгалын 104 жилийн ой, аймаг байгуулгагдсаны 94 жилийн ой, Батмөнх даян цэцэн хаан мэндэлсний 561 жилийн ойн баяр наадмын урилга, өргөмжлөл, анонс, мэндчилгээ хийлгэхээр "Ти Жий Эн Эс анлимитэд групп" ХХК-тай 47,285.2 мянган төгрөгийн 6 удаагийн гэрээ шууд байгуулан худалдан авалт хийсэн байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3-д "Захиалагч шууд худалдан авах, харьцуулалтын аргыг хэрэглэх зорилгоор батлагдсан төсөвт өртгийг хувааж худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулахыг хориглоно" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

<u>Шийдвэрлэсэн:</u> Зөрчил давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өглөө.

<u>Аудитаар илэрсэн зөрчлийг дурдвал:</u>

- Тавантолгой ХК 62.5 сая төгрөгийн сэлбэг худалдан авах болон их засварын ажлыг өөр албан ёсны эрхтэй нийлүүлэгч байхгүйг нотлох анхан шатны баримтгүй ажил гүйлгээ санхүүжүүлсэн,

- Тавантолгой ХК 6,547.3 сая, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар 40.0 сая, Баян-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газар 41.6 сая, Даланзадгад сумын Засаг даргын тамгын газар 93.8 сая, Номдизель ОНӨҮГ 75.4 сая төгрөгийн шууд худалдан авч болох бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртгийн дээд хязгаараас давсан бараа, ажил, үйлчилгээнд худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулаагүй, шууд худалдан авалт хийсэн,

[11] Төсвийн ерөнхийлөн захирагч тухайн жилийн санхүүжилтийн эх үүсвэр батлагдсанаас хойш нэг сарын дотор харьяа захиалагчийн худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг нэгтгэн хянаж, баталгаажуулан цахим системд нийтэлнэ.
[12] Төсвийн ерөнхийлөн захирагч тухайн жилийн санхүүжилтийн эх үүсвэр батлагдсанаас хойш нэг сарын дотор харьяа захиалагчийн худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг нэгтгэн хянаж, баталгаажуулан цахим системд нийтэлнэ.

3. 7.2.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тухайн байгууллагад хамаарал бүхий заалтуудын хүрээнд нягтлан шалгахад дараах зөрчлийг илрүүлэв.

Илрүүлэлт:1 Ардын хувьсгалын 104 жил, Өмнөговь аймаг байгуулагдсаны 94 жил Даланзадгад сум байгуулагдсаны 94 жил, Батмөнх даян сэцэн хаан мэндэлсний 561 жилийн ойн баяр наадмыг зохион байгуулах, үндэсний өв соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээнд зориулан 135,200.0 мянган төгрөгөөр гарын бэлэг худалдан авч зарцуулсан байна. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.5-д "төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Зөрчил давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өглөө.

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудад Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг нягтлан шалган дараах зөрчлүүдийг илрүүллээ.

Хүснэгт№15 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуультай холбоотой илрүүлэлт /сая төгрөг/

Зөрчлийн ангилал	2024 оны зөрчлийн		2025 оны зөрчлийн		Зөрүү +/-	
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
Төлбөрийн акт	16	34.0	5	11.1	11	22.9
Албан шаардлага	33	732.0	34	514.1	-1	217.9
Зөвлөмж	14	538.4	5	174.7	9	363.7
Хариуцлага тооцох албан шаардлага	1	-	-	-	1	-
Нийт дүн	**64**	**1,304.4**	**44**	**699.9**	**20**	**604.5**

Эх сурвалж: Өмнөговь аймаг дахь Төрийн аудитын газар

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой 699.9 сая төгрөгийн зөрчил илэрсэн нь өмнөх оноос 46.4 хувиар буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Аудитаар илэрсэн зөрчлийг дурдвал:

- Гурвантэс сумын Засаг дарга 2.3 сая, Даланзадгад сумын Засаг дарга 8.2 сая, Ноён сумын Засаг дарга 3.9 сая төгрөгийн биеийн тамирын хослол, футболк худалдан авсан,
- Ханхонгор сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 2.7 сая талон авсан, Сэврэй сум дахь сум дундын ойн анги ОНӨҮГ тээврийн хэрэгслийг улсын дугаарыг ялгагдах дэвсгэр өнгөтэй болгоогүй,
- Даланзадгад сумын Засаг дарга 39.3 сая төгрөг, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар 3.0 сая төгрөгийн хэвлэл захиалгын төлбөр төлсөн,
- Ноён сумын Засаг дарга 14.0 сая, Цогтцэций сумын Засаг дарга 3.0 сая, Даланзадгад сумын Засаг даргын тамгын газар 5.0 сая , Ханбогд сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 30.2 сая, Даланзадгадын дулаан хангамжийн газар ОНӨҮГ 3.0 сая, Ханбогд хот тохижилт ОНӨҮГ 60.3 сая, Цог-Өрнөх ОНӨҮГ 9.0 сая, өмнөговь корпораци ОНӨҮГ 4.5 сая төгрөгийн мөнгөн тэтгэмж, Гурвантэс сумын Хөгшөө ОНӨҮГ 7.4 сая төгрөгийн сургалтын төлбөрийн дэмжлэг олгосон,
- Өмнөговь аймгийн Засаг даргын тамгын газар 81.3 сая, Даланзадгад сумын Засаг даргын тамгын газар 60.0 сая, Аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 15.6 сая, Өмнөговь аймгийн нийтлэг үйлчилгээ үйлдвэрийн газар 11.8 сая, Даланзадгад зорчигч тээвэр ОНӨҮГ 14.0 сая төгрөгийн 10 сая төгрөгөөс дээш тоног төхөөрөмжийг худалдан авахдаа цахим дэлгүүрт байршуулах хүсэлт гаргаагүй худалдан авалт хийсэн
- Даланзадгад сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 4.3 сая, Ханбогд сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 7.1 сая, Цогтцэций сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 14.1 сая төгрөгийн бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авсан,
- Аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар 7.6 сая, Цогт-Овоо сумын Засаг дарга 10.9 сая, Булган сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал 5.6 сая, Ноён сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 0.5 сая, Хүрмэн сумын Засаг даргын тамгын газар 2.5 сая, Цогт-Овоо сумын Засаг даргын тамгын газар 2.8 сая, Энхийн хүслэн ББН 1.4 сая төгрөгөөр биеийн тамир, спортын уралдаан тэмцээн зохион байгуулсан,
- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар 19.4 сая, Ханбогд сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал 71.2 сая, Орон нутгийн өмчийн газар 105.5 сая, Даланзадгадын дулаан хангамжийн газар

ОНӨҮГ 35.3 сая төгрөгийн сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг амралт, жуулчны баазад зохион байгуулсан зэрэг зөрчлүүд илэрсэн байна.

Хүснэгт№16 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн зөрчлийн дэлгэрэнгүй

/сая төгрөг/

Хуулийн заалт	2024 он		2025 он		Зөрүү	
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
4 дүгээр зүйл. Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим	-	-	-	-	-	-
5 дугаар зүйл.Тэргүүн дэд, дэд, орлогч дарга	-	-	-	-	-	-
6 дугаар зүйл.Тээврийн хэрэгсэл	-	-	2	2.7	-2	(2.7)
8 дугаар зүйл.Дүрэмт хувцас	9	14.5	3	14.4	6	0.1
9 дугаар зүйл.Албан томилолт	-	-	-	-	-	-
11 дугаар зүйл.Нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	-	-	-	-	-
12 дугаар зүйл.Бусад хангамж	9	163.7	4	54.7	5	109.0
13 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ	2	16.2		-	2	16.2
14 дүгээр зүйл.Цахим худалдан авалт	15	568.8	10	214.3	5	354.5
15 дугаар зүйл.Хэмнэлтийн бусад арга хэмжээ	29	541.2	25	413.9	4	127.3
Нийт дүн	**64**	**1,304.4**	**44**	**699.9**	**20**	**604.5**

Өмнөх онд Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 5 заалтыг зөрчсөн ба тайлант онд мөн 5 заалтыг зөрчсөн байгаа боловч зөрчлийн дүн буурсан үзүүлэлттэй харагдаж байна.

3.7.3. Орон нутгийн өмчит газруудын талаар

Өмнөговь аймгийн хэмжээнд Орон нутгийн өмчийн аж ахуй нэгж 53, орон нутгийн өмчийн оролцоотой аж ахуй нэгж 2 байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна. Аудитаар 33 байгууллагын санхүүгийн тайланд өгсөн дүгнэлтийн 24 өөрчлөлтгүй, 8 хязгаарлалттай, 1 сөрөг дүгнэлт, 22 байгууллагын санхүүгийн тайланд үе шатны ажлыг хэсэгчлэн гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт№16 ОНӨҮГ, ОНӨО аж ахуй нэгж */сая төгрөг/*

ААН-ийн төрөл	ААН-ийн тоо	Орлого	Зардал	Ашиг/алдагдал
Дулаан үйлдвэрлэх, түгээх	17	779,382.9	534,674.9	358,680.0
Эмийн сан	13	2,501.6	2,538.2	(114,030.4)
Өрхийн эрүүл мэндийн төв	3	3,034.8	3,190.2	(155.4)
Тохижилт	7	7,620.1	6,611.7	1,008.3
Хүүхдийн зуслан	1	990.9	1,128.4	(137.5)
Эрүүл мэнд	2	1,412.3	1,123.2	289.0
Төсөл хөтөлбөр боловсруулах, хэрэгжүүлэх, Сургалт, судалгааны ажил явуулах, Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх нийлүүлэх	1	2,703.0	2,579.1	123.9
Уул уурхай	1	1,694.5	435.8	1,258.7
Ус хангамж	1	1,445.9	1,434.1	11.8
Зорчигч тээвэр	1	2,645.7	2,706.2	(60.5)
Орон сууцны өмчлөл, түрээс	1	1,525.6	1,005.2	520.5
Дата төв	1	559.7	423.0	136.7
Бусад	5	6,445.3	5,077.3	1,368.0
	54	**804,957.3**	**557,427.0**	**247,508.4**

Дээрх судалгаанаас харахад Өмнөговь аймгийн сумдыг дулааны эрчим хүчээр хангаж байгаа 17 ААН-ээс 7 нь ашигтай буюу нийт дүнгээр 491.2 сая төгрөгийн ашигтай, 13 эмийн эргэлтийн сангийн үйл ажиллагаа явуулж буй 4 ААН нь алдагдалтай буюу нийт дүнгээр 100.8 сая төгрөгийн алдагдалтай ажилласан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 128,728.9 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 33,127.2 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулж, 5.5 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 92,149.0 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 3,447.2 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгч, 2 албан тушаалтад хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлсэн.

Нийцлийн аудитаар 10,263.0 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 22,465.8 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж хүргүүлсэн.

3.8 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

3.8.1 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага нь 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т тусгасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг “Шилэн дансны цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтээр илрүүлсэн зөрчил:

Хүснэгт №17 Шилэн дансны тухай хуультай холбоотой илрүүлэлт */ сая төгрөг/*

Зөрчлийн ангилал	2024 оны зөрчлийн		2025 оны зөрчлийн		Зөрүү +/-	
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн
Төлбөрийн акт	-	-	-	-	-	-
Албан шаардлага	7	4,739.2	17	6,507.10	10	1,767.9
Зөвлөмж	15	223.8	13	888.2	-2	664.4
Хариуцлага тооцох албан шаардлага	-	-	-	-	-	-
Нийт дүн	**22**	**4,963.0**	**30**	**7,395.3**	**8**	**2,432.3**

Эх сурвалж: Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл дүнгээс

Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтээр илрүүлсэн зөрчил өмнөх оноос 2,432.3 сая төгрөгөөр өссөн байна.

ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн 2025 оны аудитаар шилэн дансны хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой дараах зөрчлүүд илэрсэн байна. Үүнд:

- Цалингийн зардлаас бусад зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын гүйлгээ,
- Аудитын тайлан, дүгнэлт, зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тайлан,
- Дараа жилийн зорилтот түвшин,
- Санхүүгийн тайлан,
- хандив тусламжийн орлого,
- Тухайн жилийн төсөвт орсон нэмэлт, өөрчлөлт
- Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаяг,
- Төсвийн гүйцэтгэл, хэтрэлт хэмнэлтийн шалтгаан тайлбарыг үнэн зөв, бүрэн байршуулаагүй,
- Ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 8,9 дүгээр зүйлд заасан мэдэгдлийн мэдээллийг тус тус байршуулаагүй байна

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

3.9 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2025 оны 03 дугаар улирлын байдлаарх хөтөлбөр, арга хэмжээнд завсрын аудитыг гүйцэтгэн аудитаар илрүүлсэн зөрчилд зөвлөмжийг өгч хэрэгжилтийг санхүүгийн

нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар нягтлан шалгаж хэрэгжүүлээгүй зөрчилд дараагийн арга хэмжээг авч ажилласан.

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлага зөвлөмжийн хэрэгжилт:

Хүснэгт №18 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлага зөвлөмж */сая төгрөг/*

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	6	3,860.5	3	499.1	3	3,361.4	12.9
Албан шаардлага	11	1,994.8	11	1,994.8			100.0
Төлбөрийн акт	1	24.0	1	24.0	-	-	100.0
Хариуцлага тооцох албан шаардлага	1	0	1	0			
Нийт	**19**	**5,879.3**	**16**	**2,517.9**	**3**	**3,361.4**	**42.8**

Аудитаар өгсөн зөвлөмж, албан шаардлагын дагуу дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна. Үүнд:

- Аудитаар илрүүлсэн зөрчлийг арилгах, дахин давтан гаргахгүй байх ажлын хэсэг байгуулж өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилласан байна. Хэрэгжүүлээгүй үлдсэн шийдвэрт дараах арга хэмжээг авч ажиллалаа.

Илрүүлэлт: 1 Өмнөх аудитаар өгсөн мал хамгаалах сангийн өндөр насжилттай 54,910.0 мянган төгрөгийн авлага барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4-д "Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ", 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн:Өмнөх аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллах албан шаардлага өглөө

Илрүүлэлт: 2 2013, 2014 онуудад “1000 айлын орон сууц хөтөлбөр”-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгосон "Гал мөнх" ХХК-тай холбоотой 2,339,204,200 төгрөгийн авлага барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4-д "Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ", 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн:Өмнөх аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллах албан шаардлага өглөө

Илрүүлэлт: 3 Хоршоо хөгжүүлэх сангаас олгосон чанаргүй зээлийн авлагын үлдэгдэл 967,317.7 мянган төгрөгийг барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4-д "Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ", 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Өмнөх аудитын зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллах албан шаардлага өглөө

3.10 АУДИТЫН ЯВЦАД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ГОРИМ СОРИЛ, ТҮҮНИЙ ҮР ДҮН

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2025 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд төсвийн шууд захирагчийн 37, орон нутгийн тусгай сан 36, орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгж 53, орон нутгийн өмчийн оролцоотой аж ахуй нэгж 2, төсвийн төвлөрүүлэн захирагч 15, нийт 143 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 73 санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж, 70 санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулсан.

Аудитаар 73 байгууллагын санхүүгийн тайланд өгсөн дүгнэлтийн 45 өөрчлөлтгүй, 27 хязгаарлалттай, 1 сөрөг байна.

Хүснэгт №19 Аудитын дүн

Төсөв захирагчийн хэлбэр	Байгууллага нэгжийн тоо			Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр			
	Аудитад хамрагдах	Үүнээс: аудит хийсэн хэлбэр					
		Дүгнэлт гаргах	Түүвэрт	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалтай	Сөрөг	Татгалзсан
ТШЗ	37	25	12	12	13		
ОНТС	36		36				
ОНӨААН	53	31	22	24	7		
ОНӨОААН	2	2			1	1	
ТТЗ	15	15		9	6		
Нийт дүн	**143**	**73**	**70**	**45**	**27**	**1**	

Эх сурвалж: Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл дүнгээс

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 261,865.8 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс 75,712.9 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулж, 76.3 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 170,349.2 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 13,099.5 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгч, 2,627.9 сая төгрөгийн зөрчилд 7 албан тушаалтад хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлсэн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудлаар 7,395.3 сая, бусад асуудлаар 30,021.9 сая, нийт 37,417.2 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 14,456.8 сая төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага, 22,960.4 сая төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өглөө.

Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

- ТЕЗ-ийн харьяа байгууллагуудын Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтэд аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба сар бүр хяналт тавьж ажиллаж байгаа болович зөрчлийн дүн буурахгүй байгаад хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах, төсвийн ил тод байдлыг хангаж ажиллах талаар арга хэмжээ авч ажилласан эсэх,
- Таван жилээс дээш насжилттай авлага болох 2013, 2014 онуудад “1000 айлын орон сууц хөтөлбөр”-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгосон 3,965.5 сая төгрөгийн авлага Өмнөговь аймаг дахь Сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн захирамж 2017, 2018, 2019 онуудад гарсан болович одоог хүртэл шийдвэрлэгдээгүй байхад “Нутгийн үйлдвэрлэгч” хөтөлбөрийн хүрээнд сонгон шалгаруулалтгүй 7,339.2 сая төгрөгийн зээл олгосон нь хуульд нийцсэн эсэх,
- Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газруудыг бий болгон хөтөлбөр арга хэмжээгээр санхүүжүүлж байгаа асуудлыг гүйцэтгэлийн аудитаар дэлгэрүүлж үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

3.12 Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 653.3 сая төгрөгийн алдаа [13] илэрснээс аудитын явцад алдааг залруулсан. *Залруулсан алдаа:*

- Нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн гэрэл цахилгаан, түлш халаалтын зардалд 5 ОНӨААТҮГ-ын 368,502.5 төгрөгийн борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг бүртгэж тайлагнасан,
- Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлангийн гэрэл цахилгаан түлш халаалтын зардалд 4 ОНӨААТҮГ-ын ашиглалтын зардалд төлсөн 284,825.8 мянган төгрөгийг тусгасан нь НББОУС-1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга" болон нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгааг залруулав.

Аудитаар нийт 9,190.6 сая төгрөгийн зөрчил[14] илэрснээс санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой 6,889.4 сая төгрөгийн 23 зөрчилд албан шаардлага, 2,301.2 сая төгрөгийн зөрчилд 8 зөвлөмж, 1 албан тушаалтанд хариуцлага тооцох албан шаардлага өглөө.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа хязгаарлалттай дүгнэлт авсан байгууллагуудын 159,148.5 сая, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангаар 9,190.6 сая, нийт 168,339.1 сая төгрөгийн залруулагдаагүй зөрчил нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшинтээс өндөр байгаа тул “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өглөө.

[13] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[14] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

3.12.1 Албан шаардлага

Илрүүлэлт -1 Орон нутгийн нөөц хөрөнгөөс зардлаас 4,972.7 мянган төгрөгийн хүнсний бүтээгдэхүүн, 8,040.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж худалдан авсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"*, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д *"батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах"*, Сангийн сайдын 2021 оны 61 дугаар *тушаалаар баталсан "Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам"-ын 3.1.2-д "урьдчилан төлөвлөх боломжтой гадаад, дотоод албан томилолтын зардал, энэ журмын 2.1.1, 2.1.2-т зааснаас бусад зориулалтаар тоног төхөөрөмж бэлтгэх хөрөнгө оруулалтын зардлыг тусгаагүй байх",* 7.1-д *"төсвийн захирагч нөөц хөрөнгийн санхүүжилтийг зөвхөн зориулалтын дагуу зарцуулна"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт - 2 “Дижитал өгөгдөл дата төв" орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрын үйл ажиллагааг дэмжин 210,433.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож өмнөх аудитаар илэрсэн зөрчлийг давтан гаргасан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",* 4 дүгээр зүйлийн 4.1.16-д *"хөтөлбөр" гэж төсөв хуваарилах зорилгоор үр дүнг нь тооцож, тайлагнаж болохуйц өөр хоорондоо уялдаа бүхий төрийн чиг үүргийг хангахад чиглэсэн багц арга хэмжээг”*, 4.1.17-д *"арга хэмжээ" гэж хөтөлбөрийн бүрэлдэхүүнд багтах, тоо хэмжээ, цаг хугацаа, чанарын шалгуур үзүүлэлтээр тодорхойлогдох ажил, үйлчилгээг,* 25 дугаар зүйлийн 25.10-д *“Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд хандив, тусламж өгөхийг хориглоно”* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт - 3 Нийтийн орон сууцны сууц өмчлөгчдийн холбооны үйл ажиллагааг бодлогоор дэмжих арга хэмжээний зардлаас "Даланзадгадын сумын 46,31,32 дугаар байрны засвар"-ын ажилд 210,443.4 мянган төгрөг, "37-р байрны дээврийн засвар хийх" ажилд 123,311.3 мянган төгрөг тус тус зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.4-д *"төсвийн ерөнхийлөн захирагч бүрийн худалдан авах бараа, ажил, үйлчилгээний төлөвлөгөөг батлах"* 10.1.6-д "*төсвийн төсөл нь Өрийн удирдлагын тухай хууль болон энэ хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянах"* 14 дүгээр зүйлийн 14.2.11-д *"төсвийн зарцуулалтын үр ашгийг сайжруулах, үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх, чиг үүргийн давхардал, эсхүл хийдлийг арилгах, бүтээмжийг дээшлүүлэх, төрөөс иргэдэд хүргэх үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг, төсвийн бусад байгууллагад 3-5 жил тутамд нэг удаа чиг үүрэг, үр дүнгийн иж бүрэн шинжилгээ хийж, үр дүнг Засгийн газарт танилцуулах"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт - 4 "Гэр бүл эмэгтэйчүүд хүүхэд хамгааллын үйл ажиллагааг дэмжих" арга хэмжээнд 180,000.0 мянган төгрөг төлөвлөн, батлуулсан нь "Гэр бүл, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах" хөтөлбөртэй давхардаж байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"* гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 5 Аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/373 дугаар захирамжаар орон байрны нөхцөлөө сайжруулах дэмжлэгийг төрийн албанд 5-аас доошгүй жил үр бүтээлтэй ажилласан байх шаардлагыг хангаагүй 2 төрийн албан хаагчид тус бүр 6,000.0 мянган төгрөг олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"*, Аймгийн ИТХ-ын 2025 оны 4/05 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр"-ын 7.1.1.1-д "*төрийн албанд 5-аас доошгүй жил үр бүтээлтэй ажилласан"* гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 6 Эзэмшсэн мэргэжлээрээ эх нутагтаа ажиллая хөтөлбөр батлагдаагүй байхад Аймгийн Засаг даргын 2025 оны "Сургалтын төлбөрийн дэмжлэг олгох тухай" А/94 дүгээр захирамжаар 18,000.0 мянган төгрөгийн сургалтын төлбөрийн дэмжлэг олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.7-д *"төсвийн төлөвлөлтийг дунд хугацааны хөгжлийн бодлоготой уялдсан хөтөлбөрөөр төлөвлөн, хөтөлбөрийн үр дүн болон гарцыг шалгуур үзүүлэлтийн хамт тодорхойлж баталж, хэрэгжүүлэх",* Дээд боловсролын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.6-д *"Аймаг, нийслэлийн удирдлага дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид хуульд заасан санхүүгийн дэмжлэг олгож болох бөгөөд санхүүгийн дэмжлэгийн төрөл,*

хэмжээ, олгох нөхцөл, журмыг тухайн аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтоож, тухайн жилийн төсөвтөө тусган санхүүжүүлнэ" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй байна.

Илрүүлэлт – 7 Эзэмшсэн мэргэжлээрээ эх нутагтаа ажиллая хөтөлбөрөөс аймгийн Засаг даргын 2025 оны "Сурагч солилцооны зардалд дэмжлэг олгох тухай" А/1063, А/1199 дүгээр захирамжаар нийт 24,100.0 мянган төгрөгийг зарцуулахдаа хөтөлбөр баталсан тогтоолыг үндэслээгүй байна. Энэ нь Захиргааны ерөнхий хуулийн 40 дүгээр зүйлийн 40.2-т *"Бичгээр гаргасан захиргааны акт дараах шаардлагыг хангасан байна"*, 40.2.3-т "*захиргааны актыг гаргах бодит нөхцөл байдал, хууль зүйн үндэслэлийг заах",* Архив албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.7-д *"баримт бичгийн бүрдэл" гэж баримт бичиг зохиож бүрдүүлэх, тэдгээрийг албан ёсны хүчинтэй болгоход зайлшгүй шаардлагатай хууль тогтоомж, стандартаар тогтоож баримтжуулсан мэдээллийг"* гэж заасныг тус тус хэрэгжүүлээгүй байна.

Илрүүлэлт – 8 Чадварлаг багш хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зардлаас аймгийн Засаг даргын 2025 А/910 дугаар захирамжаар 2024-2025 оны хичээлийн жилийн элсэлтийн шалгалтад бэлтгэх ажлыг зохион байгуулах, багш нарын урамшууллын зардалд 9,600.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.16-д "*хөтөлбөр" гэж төсөв хуваарилах зорилгоор үр дүнг нь тооцож, тайлагнаж болохуйц өөр хоорондоо уялдаа бүхий төрийн чиг үүргийг хангахад чиглэсэн багц арга хэмжээг",* 6 дугаар зүйлийн 6.2.7-д *"Төсвийн төлөвлөлтийг дунд хугацааны хөгжлийн бодлоготой уялдсан хөтөлбөрөөр төлөвлөн, хөтөлбөрийн үр дүн болон гарцыг шалгуур үзүүлэлтийн хамт тодорхойлж баталж, хэрэгжүүлэх"*, 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-т *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 9 Чадварлаг багш хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зардлаас аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/527 дугаар захирамжаар Говийн болон зүүн бүсийн мэргэжил, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагуудын дунд зохион байгуулагдах эрдэм шинжилгээний илтгэл, заах арга зүйн уралдааны шагналын зардалд зарцуулах 6,800.0 мянган төгрөгийг зориулалтын дагуу зарцуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д *"батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах"* гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй байна.

Илрүүлэлт – 10 Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/1736 дугаар "Залуучуудын гарааны бизнесийг дэмжих арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх тухай" захирамжийг үндэслэж 6 иргэний гарааны бизнес дэмжих төсөлд шалгарсан 60,000.0 мянган төгрөг олгохдоо гэрээ байгуулаагүй, эргэн төлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн иргэн гарын үсгээр баталгаажуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д "*төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх", 5.1.5-д "хариуцлагатай байх",* Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д *"үнэн зөв байх"*, 13 дугаар зүйлийн 13.6-д *"Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 11 Уул уурхай хөдөө аж ахуйн салбар, үйлчилгээний салбар бүрийн онцлог, төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүдийг тодорхойлох, Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн хэрэгжилт, и-баримт олголтыг нэмэгдүүлэх нөлөөллийн арга хэмжээ, Үл хөдлөх хөрөнгийн тооллогыг тусгай зөвшөөрөл бүхий үнэлгээний компани, бусад холбогдох төрийн байгууллагуудтай хамтран хийх" арга хэмжээний зардлаас АЗДТГ 3,000.0 мянга Өмнөговь аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс 250.0 мянга, Орон нутгийн өмчийн газар 3,000.0 мянган төгрөгийн урамшуулал албан хаагчдад олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д *"Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах",* Төрийн албаны тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1.4-д *"улирлын ажлын үр дүнгээр мөнгөн урамшуулал олгох"*, 57 дугаар зүйлийн 57.2.2-д *"захиргааны албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн хувьд албан тушаалын цалин болон төрийн алба хаасан хугацааны, цолны, зэрэг дэвийн, докторын зэргийн нэмэгдэл, нэмэгдэл хөлснөөс"* бүрдэнэ гэсэн заалттай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 12 "40-өөс дээш насны иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих" арга хэмжээнд 700,000.0 мянган төгрөг төсөвлөн батлуулсан нь "Өсөлтийн өрх бүрд" хөтөлбөртэй давхардаж байна. Энэ нь 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах*" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 13 Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар баталсан "40-өөс дээш настай иргэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй зорилтот бүлгийн иргэдийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах арга хэмжээ"-г аймгийн Засаг даргын А/1334 захирамжаар "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл" болгон өөрчилж, 591,245,0 мянган төгрөг зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д *"Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах",* Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.1.2-д *"аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулж, үр дүнг хариуцах"* гэсэн заалттай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 14 Аймгийн Засаг дарга "Орон нутгийн 40-өөс дээс насны иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл"-ийн удирдамж батлуулан 573,000.0 мянган төгрөгийг 115 иргэнд бэлэн мөнгө тараасан байна. Энэ нь төсвийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1.5-д *"эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвөөс санхүүжүүлэх тэтгэвэр, тэтгэмж, бусад санхүүгийн дэмжлэгийн төрөл, хэмжээг холбогдох хөтөлбөрт тусгасан байх"* гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 15 Хүн амын дунд урьдчилан сэргийлэх үзлэг зохион байгуулах арга хэмжээний зардлаас 7,560.0 мянган төгрөгийн албан томилолтыг Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн албан хаагчдад олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.16-*д "хөтөлбөр" гэж төсөв хуваарилах зорилгоор үр дүнг нь тооцож, тайлагнаж болохуйц өөр хоорондоо уялдаа бүхий төрийн чиг үүргийг хангахад чиглэсэн багц арга хэмжээг",* 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"*, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-*д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах",* Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.7-д *"сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг амралт, сувилал, жуулчны баазад зохион байгуулахгүй байх, шаардлагатай бол хот суурин газарт зориулалтын хурлын танхимд, эсхүл цахимаар зохион байгуулах зэргээр түрээс, шатахуун, албан томилолтын зардлыг хэмнэх"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 16 Үндэсний болон бусад орон нутгийн онцлогтой бус спортын үйл ажиллагааны зардалд 142,195.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Төсвийг төлөвлөх, батлах, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй", 6.4.1-*д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",* 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д *"батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 17 Самбо бөхийн насанд хүрэгчдийн улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд 3,504.2 мянга төгрөг, аймгийн алдарт уяач цол олгоход 5,859.0 мянга, сар шинийн үндэсний бөхийн барилдаан зохион байгуулахад 10,930.0 мянган төгрөгийн зарцуулалтын анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д *"Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно" 3.1.3-д "анхан шатны баримт" гэж ажил, гүйлгээ гарсныг нотолж бүрдүүлдэг гэрээ, нэхэмжлэх, төлбөр төлсөн баримт болон бусад нотолгоог", 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Илрүүлэлт – 18 Үндэсний болон бусад орон нутгийн онцлогтой бус спортын үйл ажиллагааны зардлаас 11,659.3 мянган төгрөгийн худалдан авалт хийсэн боловч нэхэмжлэх үүсгээгүй, гүйцэтгэлийг тайлагнахдаа анхан шатны баримтыг хуурамчаар бүрдүүлсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д *"төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх",* 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",* Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д *"Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно"* 3.1.3-*д "анхан шатны баримт" гэж ажил, гүйлгээ гарсныг нотолж бүрдүүлдэг гэрээ, нэхэмжлэх, төлбөр төлсөн баримт болон бусад нотолгоог",* 13.7-д *"Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

3.2.12 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Илрүүлэлт -1 "Нийтийн тээврээр ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхдийг харьяалал харгалзахгүй, чөлөөтэй, үнэ төлбөргүйгээр зорчих нөхцөл боломжийг бүрдүүлж ажиллах" арга хэмжээний зардлаас "Даланзадгад Зорчигч тээвэр" ОНӨААТҮГ-т санхүүжилт олгохдоо бодит гүйцэтгэлд үндэслээгүй 750,280.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.16-д *"хөтөлбөр" гэж төсөв хуваарилах зорилгоор үр дүнг нь тооцож, тайлагнаж болохуйц өөр хоорондоо уялдаа бүхий төрийн чиг үүргийг хангахад чиглэсэн багц арга хэмжээг*", 4.1.17-д *"арга хэмжээ" гэж хөтөлбөрийн бүрэлдэхүүнд багтах, тоо хэмжээ, цаг хугацаа, чанарын шалгуур үзүүлэлтээр тодорхойлогдох ажил, үйлчилгээг",* 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",* 14 дүгээр зүйлийн 14.2.3-д *"өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах ,гүйцэтгэлийг хангах"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Хэрэгжүүлэх арга хэмжээг бодитой төлөвлөж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж, санхүүжилтийг гүйцэтгэлд тулгуурлан олгож байх

Илрүүлэлт - 2 "Даланзадгад сумын 3 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт байрлах 36 айлын 4 дүгээр орон сууцыг буулган, газар чөлөөлөх" ажилд шаардагдах 335,945.0 мянган төгрөгийг гамшгаас урьдчилан сэргийлэх зардлаас санхүүжүүлсэн байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",* Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1-д *"Аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга гамшгаас хамгаалах асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ"* гэж заасантай тус тус нийцээгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн дагуу нийтийн өмчийг үр ашигтай оновчтой төлөвлөн, зарцуулж ажиллах

Илрүүлэлт - 3 Тайлант онд эмчилгээний дэмжлэгт 206 иргэнд 1,064,482.4 мянган төгрөг олгохдоо зөвхөн дэмжлэг хүссэн иргэний нэхэмжлэх, өвчний түүхийг үндэслэн олгосон байна. Энэ нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2-д *"Ажил үүргээ биелүүлэх нөхцөлийг нь сайжруулах зорилгоор ажил олгогчоос ажилтанд олгож байгаа дараах шууд бус орлогыг албан татвар ногдох орлогод хамруулахгүй",* 11.2.4-д *"эрүүл мэндийн байгууллагад төлсөн эмчилгээний зардалд зориулж олгосон тусламж, дэмжлэг"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>*:* Цаашид хавтгайруулан олгож байгаа дэмжлэгийг танах, нийтийн өмчийг зохистой төлөвлөж, хуваарилах, хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн холбогдох заалтыг хэрэгжүүлэхэд анхаарч ажиллах

Илрүүлэлт - 4 Сургалтын төлбөр, уран бүтээлийн дэмжлэг зэрэг арга хэмжээний шинжтэй зардалд 65,988.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",*16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д *"батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах",* Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "*үнэн зөв байх"* Сангийн сайдын 2021 оны 61 дугаар тушаалаар баталсан "Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам"-ын 7.1-*д "төсвийн захирагч нөөц хөрөнгийн санхүүжилтийг зөвхөн зориулалтын дагуу зарцуулна"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Хөтөлбөр, арга хэмжээний зардалтай давхардуулан зарцуулалт хийхгүй байх, төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай, зориулалтын дагуу зарцуулж ажиллах

Илрүүлэлт – 5 Аймгийн хэмжээнд Байгаль орчны газар гадаад албан томилолтод 14,600.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна. Энэ нь Засгийн газрын 2023 оны 444 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам"- ын 2 дугаар зүйлийн 2.7.2-д *"Энэ журмын 2.7.1-д заасан улсын төсвийн болон орон нутгийн төсвийн хуваарьт өөрчлөлт орсон тохиолдолд төв төрийн сан нь ажлын 3 өдрийн дотор тухайн өөрчлөлтийн дагуу зарцуулалтын эрхийг олгоно",* 2.7.3-д *"Төсвийн хуваарь нь нэгдсэн дүнгээр батлагддаг төсвийн байгууллагын зарцуулалтын эрхийг тухайн төрийн сангийн нэгж нь төсвийн батлагдсан хуваарьтайгаа сар бүр тулгаж, хянана*" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Төрийн сангийн дотоод хяналтыг сайжруулж ажиллах

Илрүүлэлт – 6 Орон нутгийн нөөц хөрөнгийн зардлаас ахмадын хорооны үйл ажиллагаанд 20,000.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д *"төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",* 16 дугаар зүйлийн

16.5.5-д *"батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах",* Сангийн сайдын 2021 оны 61 дугаар тушаалаар баталсан "Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам"-ын 7.1-д *"төсвийн захирагч нөөц хөрөнгийн санхүүжилтийг зөвхөн зориулалтын дагуу зарцуулна"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Орон нутгийн нөөц хөрөнгийн төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулж ажиллах

Илрүүлэлт – 7 Аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/1672 дугаар захирамжаар Даланзадгад сумын 6 дугаар багийн зорилтот бүлгийн 3 иргэний амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулах зорилго бүхий төслийн үйл ажиллагаанд 5,000.0 мянган төгрөг шийдвэрлэсэн ч 3 иргэнд нам даралтын зуух суурилуулсан нь анхан шатны баримтаар нотлогдохгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д *"төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх",* Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д *"үнэн зөв байх",* 13 дугаар зүйлийн 13.6-д *"Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна"*, 13.7-д *"Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Анхан шатны баримтын иж бүрдлийг хангаж, анхан шатны баримтаар нотлогдохгүй ажил гүйлгээг санхүүжүүлэхгүй байх

Илрүүлэлт – 8 Залуус хөтөлбөрийн зардлаас аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/451 дугаар захирамжаар "Жэй Си Ай Монгол" Өмнөговь салбар байгууллагаас говийн бүсийн чуулга уулзалт зохион байгуулахад 20,000.0 мянган төгрөг, А387 дугаар захирамжаар аймгийн оюутан залуусын дунд зохион байгуулсан И-Спортын төрөл GS:GO аварга шалгаруулах тэмцээнд 8,570.0 мянган төгрөг, А/1329 дугаар захирамжаар монголын залуучуудын холбооноос жил бүр зохион байгуулдаг говийн бүсийн чуулган-2025 арга хэмжээг зохион байгуулах 16,335.0 мянган төгрөг зарцуулсан нь анхан шатны баримтаар нотлогдохгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2-д *"төсвийн иж бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангасан байх",* Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-*д "үнэн зөв байх",* 13 дугаар зүйлийн 13.6-д *"Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна"*, 13.7-д *"Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"* гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж</u>: Анхан шатны баримтын иж бүрдлийг хангаж, анхан шатны баримтаар нотлогдохгүй ажил гүйлгээг санхүүжүүлэхгүй байх

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Өмнөговь аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2026 оны 11 дүгээр сарын 15-ны дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

(мянган төгрөгөөр)

Алдаа зөрчлийн утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн гэрэл цахилгаан, түлш халаалтын зардалд 5 ОНӨААТҮГ-ын 368,502.5 төгрөгийн борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг бүртгэж тайлагнасан	1	368,502.5	-	-	1	368,502.5	1	368,502.5	-	-	-	-
Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлангийн гэрэл цахилгаан түлш халаалтын зардалд 4 ОНӨААТҮГ-ын ашиглалтын зардалд төлсөн 284,825.8 мянган төгрөгийг тусгасан	1	284,825.8	-	-	1	284,825.8	1	284,825.8	-	-	-	-
Дүн	**2**	**653,328.3**	**-**	**-**	**2**	**653,328.3**	**2**	**653,328.3**	**-**	**-**	**-**	**-**

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

(мянган төгрөгөөр)

№	Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үнээс									
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
1	Орон нутгийн нөөц хөрөнгөөс зардлаас 4,972.7 мянган төгрөгийн хүнсний бүтээгдэхүүн, 8,040.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж худалдан авсан	1	13,012.7			1	13,012.7						
2	2013, 2014 онуудад “1000 айлын орон сууц хөтөлбөр”-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгосон "Гал мөнх" ХХК-	1	2,339,204.2			1	2,339,204.2						-

	тай холбоотой 2,339,204.2 төгрөгийн авлага барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй												
3	Хоршоо хөгжүүлэх сангаас олгосон чанаргүй зээлийн авлагын үлдэгдэл 967,317.7 мянган төгрөгийг барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй	1	967,317.7			1	967,317.7						-
4	Өмнөх аудитаар өгсөн мал хамгаалах сангийн өндөр насжилттай 54,910.0 мянган төгрөгийн авлага барагдуулах зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй	1	54,910.0			1	54,910.0						-
5	“Дижитал өгөгдөл дата төв" орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрын үйл ажиллагааг дэмжин 210,433.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож өмнөх аудитаар илэрсэн зөрчлийг давтан гаргасан	1	210,433.3			1	210,433.3						-
6	Нийтийн орон сууцны сууц өмчлөгчдийн холбооны үйл ажиллагааг бодлогоор дэмжих арга хэмжээний зардлаас "Даланзадгадын сумын 46,31,32 дугаар байрны засвар"-ын ажилд 210,443.4 мянган төгрөг, "37-р байрны дээврийн засвар хийх" ажилд 123,311.3 мянган төгрөг тус тус зарцуулсан	1	333,754.7			1	333,754.7						-
7	Гэр бүл эмэгтэйчүүд хүүхэд хамгааллын үйл ажиллагааг дэмжих" арга хэмжээнд 180,000.0 мянган төгрөг төлөвлөн, батлуулсан нь "Гэр бүл, хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах" хөтөлбөртэй давхардсан	1	180,000.0			1	180,000.0						-
8	Аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/373 дугаар захирамжаар орон байрны нөхцөлөө сайжруулах дэмжлэгийг төрийн албанд 5-аас доошгүй жил үр бүтээлтэй ажилласан байх шаардлагыг хангаагүй 2 төрийн албан хаагчид тус бүр 6,000.0 мянган төгрөг олгосон	1	12,000.0			1	12,000.0						
9	Эзэмшсэн мэргэжлээрээ эх нутагтаа ажиллая хөтөлбөр батлагдаагүй байхад Аймгийн Засаг даргын 2025 оны "Сургалтын төлбөрийн дэмжлэг олгох тухай" А/94 дүгээр захирамжаар 18,000.0 мянган төгрөгийн сургалтын төлбөрийн дэмжлэг олгосон	1	18,000.0			1	18,000.0						
10	Эзэмшсэн мэргэжлээрээ эх нутагтаа ажиллая хөтөлбөрөөс аймгийн Засаг даргын 2025 оны "Сурагч солилцооны зардалд дэмжлэг олгох тухай" А/1063, А/1199 дүгээр захирамжаар нийт 24,100.0 мянган төгрөгийг зарцуулахдаа хөтөлбөр баталсан тогтоолыг үндэслээгүй	1	24,100.0			1	24,100.0						

11	Чадварлаг багш хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зардлаас аймгийн Засаг даргын 2025 А/910 дугаар захирамжаар 2024-2025 оны хичээлийн жилийн элсэлтийн шалгалтад бэлтгэх ажлыг зохион байгуулах, багш нарын урамшууллын зардалд 9,600.0 мянган төгрөг зарцуулсан	1	9,600.0			1	9,600.0						
12	Чадварлаг багш хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зардлаас аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/527 дугаар захирамжаар Говийн болон зүүн бүсийн мэргэжил, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагуудын дунд зохион байгуулагдах эрдэм шинжилгээний илтгэл, заах арга зүйн уралдааны шагналын зардалд зарцуулах 6,800.0 мянган төгрөгийг зориулалтын дагуу зарцуулаагүй	1	6,800.0			1	6,800.0						
13	Өмнөговь аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/1736 дугаар "Залуучуудын гарааны бизнесийг дэмжих арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх тухай" захирамжийг үндэслэж 6 иргэний гарааны бизнес дэмжих төсөлд шалгарсан 60,000.0 мянган төгрөг олгохдоо гэрээ байгуулаагүй, эргэн төлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн иргэн гарын үсгээр баталгаажуулаагүй	1	60,000.0			1	60,000.0						
14	Уул уурхай хөдөө аж ахуйн салбар, үйлчилгээний салбар бүрийн онцлог, төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүдийг тодорхойлох, Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн хэрэгжилт, и-баримт олголтыг нэмэгдүүлэх нөлөөллийн арга хэмжээ, Үл хөдлөх хөрөнгийн тооллогыг тусгай зөвшөөрөл бүхий үнэлгээний компани, бусад холбогдох төрийн байгууллагуудтай хамтран хийх" арга хэмжээний зардлаас АЗДТГ 3,000.0 мянга Өмнөговь аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс 250.0 мянга, Орон нутгийн өмчийн газар 3,000.0 мянган төгрөгийн урамшуулал албан хаагчдад олгосон	1	6,250.0			1	6,250.0						
15	40-өөс дээш насны иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих" арга хэмжээнд 700,000.0 мянган төгрөг төсөвлөн батлуулсан нь "Өсөлтийн өрх бүрд" хөтөлбөртэй давхардсан	1	700,000.0			1	700,000.0						
16	Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар баталсан "40-өөс дээш настай иргэд, хөгжлийн бэрхшээлтэй зорилтот бүлгийн иргэдийн хөгжил хамгааллыг сайжруулах арга хэмжээ"-г аймгийн Засаг даргын А/1334 захирамжаар "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл" болгон өөрчилж, 591,245,0 мянган төгрөг зарцуулсан	1	591,245.0			1	591,245.0						

17	Аймгийн Засаг дарга "Орон нутгийн 40-өөс дээс насны иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл"-ийн удирдамж батлуулан 573,000.0 мянган төгрөгийг 115 иргэнд бэлэн мөнгө тараасан	1	573,000.0			1	573,000.0						
18	Хүн амын дунд урьдчилан сэргийлэх үзлэг зохион байгуулах арга хэмжээний зардлаас 7,560.0 мянган төгрөгийн албан томилолтыг Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн албан хаагчдад олгосон	1	7,560.0			1	7,560.0						
19	Үндэсний болон бусад орон нутгийн онцлогтой бус спортын үйл ажиллагааны зардалд 142,195.0 мянган төгрөг зарцуулсан	1	142,195.0			1	142,195.0						
20	Самбо бөхийн насанд хүрэгчдийн улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд 3,504.2 мянга төгрөг, аймгийн алдарт уяач цол олгоход 5,859.0 мянга, сар шинийн үндэсний бөхийн барилдаан зохион байгуулахад 10,930.0 мянган төгрөгийн зарцуулалтын анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу	1	20,293.2			1	20,293.2						
21	Тус арга хэмжээний зардлаас 11,659.3 мянган төгрөгийн худалдан авалт хийсэн боловч нэхэмжлэх үүсгээгүй, гүйцэтгэлийг тайлагнахдаа анхан шатны баримтыг хуурамчаар бүрдүүлсэн	1	0							1	0		
22	Нийтийн тээврээр ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, хүүхдийг харьяалал харгалзахгүй, чөлөөтэй, үнэ төлбөргүйгээр зорчих нөхцөл боломжийг бүрдүүлж ажиллах" арга хэмжээний зардлаас "Даланзадгад Зорчигч тээвэр" ОНӨААТҮГ-т санхүүжилт олгохдоо бодит гүйцэтгэлд үндэслээгүй 750,280.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон	1	750,280.0					1	750,280.0				
23	Даланзадгад сумын 3 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт байрлах 36 айлын 4 дүгээр орон сууцыг буулган, газар чөлөөлөх" ажилд шаардагдах 335,945.0 мянган төгрөгийг гамшгаас урьдчилан сэргийлэх зардлаас санхүүжүүлсэн	1	335,945.0					1	335,945.0				
24	Тайлант онд эмчилгээний дэмжлэгт 206 иргэнд 1,064,482.4 мянган төгрөг олгохдоо зөвхөн дэмжлэг хүссэн иргэний нэхэмжлэх, өвчний түүхийг үндэслэн олгосон	1	1,064,482.4					1	1,064,482.4				
25	Сургалтын төлбөр, уран бүтээлийн дэмжлэг зэрэг арга хэмжээний шинжтэй зардалд 65,988.0 мянган төгрөг зарцуулсан	1	65,988.0					1	65,988.0				
26	Аймгийн хэмжээнд Байгаль орчны газар гадаад албан томилолтод 14,600.0 мянган төгрөг зарцуулсан	1	14,600.0					1	14,600.0				

27	Орон нутгийн нөөц хөрөнгийн зардлаас ахмадын хорооны үйл ажиллагаанд 20,000.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг олгосон	1	20,000.0					1	20,000.0				
28	Аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/1672 дугаар захирамжаар Даланзадгад сумын 6 дугаар багийн зорилтот бүлгийн 3 иргэний амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулах зорилго бүхий төслийн үйл ажиллагаанд 5,000.0 мянган төгрөг шийдвэрлэсэн ч 3 иргэнд нам даралтын зуух суурилуулсан нь анхан шатны баримтаар нотлогдохгүй	1	5,000.0					1	5,000.0				
29	Залуус хөтөлбөрийн зардлаас аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/451 дугаар захирамжаар "Жэй Си Ай Монгол" Өмнөговь салбар байгууллагаас говийн бүсийн чуулга уулзалт зохион байгуулахад 20,000.0 мянган төгрөг, А387 дугаар захирамжаар аймгийн оюутан залуусын дунд зохион байгуулсан И-Спортын төрөл GS:GO аварга шалгаруулах тэмцээнд 8,570.0 мянган төгрөг, А/1329 дугаар захирамжаар монголын залуучуудын холбоонoос жил бүр зохион байгуулдаг говийн бүсийн чуулган-2025 арга хэмжээг зохион байгуулах 16,335.0 мянган төгрөг зарцуулсан нь анхан шатны баримтаар нотлогдохгүй	1	44,905.0					1	44,905.0				
	ДҮН	**29**	**8,570,876.2**			**20**	**6,269,675.8**	**8**	**2,301,200.4**	**1**	**0**		
Худалдан авах ажиллагаа													
1	Ардын хувьсгалын 104 жил, Өмнөговь аймаг байгуулагдсаны 94 жил Даланзадгад сум байгуулагдсаны 94 жил, Батмөнх даян сэцэн хаан мэндэлсний 561 жилийн ойн баяр наадмыг зохион байгуулах, үндэсний өв соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээнд зориулан 437,308.0 мянган төгрөгийн 42 хувь хүн, байгууллагатай гэрээ шууд байгуулахдаа бараа, ажил, үйлчилгээний ерөнхий мэдээллийн хамт цахим системд нийтлээгүй	1	437.308.0			1	437.308.0						
2	Ардын хувьсгалын 104 жилийн ой, аймаг байгуулгагдсаны 94 жилийн ой, Батмөнх даян цэцэн хаан мэндэлсний 561 жилийн ойн баяр наадмын урилга, өргөмжлөл, анонс, мэндчилгээ хийлгэхээр "Ти Жий Эн Эс анлимитэд групп" ХХК-тай 47,285.2 мянган төгрөгийн 6 удаагийн гэрээ шууд байгуулан худалдан авалт хийсэн	1	47,285.2			1	47,285.2						
	ДҮН	**2**	**484,593.2**			**2**	**484,593.2**						
Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт													

1	Ардын хувьсгалын 104 жил, Өмнөговь аймаг байгуулагдсаны 94 жил Даланзадгад сум байгуулагдсаны 94 жил, Батмөнх даян сэцэн хаан мэндэлсний 561 жилийн ойн баяр наадмыг зохион байгуулах, үндэсний өв соёл, уламжлалыг сурталчлан таниулах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээнд зориулан 135,200.0 мянган төгрөгөөр гарын бэлэг худалдан авч зарцуулсан	1	135,200.0			1	135,200.0						
	Дүн	**1**	**135,200.0**			**1**	**135,200.0**						
Нийт дүн		**32**	**9,190,669.4**			**23**	**6,889,469.0**	**8**	**2,301,200.4**	**1**	**0**		